

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

CZK/EUR ↗
25,080 +0,28 %

CZK/USD ↘
21,849 -0,80 %

PX ↘
2046,71 -0,15 %

FTSE ↗
8328,60 +0,64 %

DAX ↗
21293,53 +0,41 %

BTC/USD ↗
90784 +3,30 %

Za zfalšovanou závěť vězení

Soud poslal vdovu po zakladateli průmyslového holdingu Karsit na pět let do vězení. Alena Řípková se odvolala.

Strana 3

Šéf Pentagonu vrší přešlapy

Ministr obrany USA Pete Hegseth odmítá vinu za únik tajných informací. A obviňuje média, která ho prý chtějí zničit.

Strana 6

EU má v obraně co dohánět

Zbrojení v Evropě je velká šance pro české firmy, říká končící ředitel Evropské obranné agentury Jiří Šedivý.

Strany 8 a 9

Čína v bateriích drtí konkurenty

Jedním z témat autosalonu budou i supervýkonné baterie od čínské společnosti CATL. Za pět minut nabije na 520 kilometrů.

Strana 12

■ Pojišťovnictví

Novela tlačí na pojišťovny, aby našly neznámé příjemce životních pojistek

Lidé či neziskové organizace měli nárok na vyplacení životní pojistky uzavřené v jejich prospěch, ale nevěděli o tom. Pojistky proto propadly do kapes pojišťoven. Senát chce těmto problémům zabránit.

Martin Tópek
martin.topek@hn.cz

Dvakrát se v uplynulých letech česká pobočka dětského fondu UNICEF dozvěděla jen díky náhodě, že může být příjemcem peněz z životní pojistky, kterou v její prospěch uzavřeli neznámí dárci. Celkem tak organizace získala přes jeden a půl milionu korun, které by jinak propadly ve prospěch pojišťovny. Mohlo přitom být více případů, kdy lidé nebo neziskové organizace měli nárok na vyplacení i několika milionové životní pojistky uzavřené v jejich prospěch, ale nevěděli o tom.

Senátní návrh to má změnit tak, aby pojišťovny měly ze zákona povinnost vyhledat lidi, v jejichž prospěch je pojistka uzavřena, a peníze jim vyplátit. Pojišťovny ovšem namítají, že už

pojistky do 60 dnů informovat. Pokud na něj mají kontakt nebo ho mohou dohledat v registrech, do nichž mají přístup. Tím by se ukončila po dlouhá léta užívaná praxe, že pojišťovny mlčely a peníze jim po uplynutí desetileté promlčecí doby propadly.

Záměr už členové horní komory odeslali do sněmovny a nyní je v připomínkovém řízení. „Současný stav je určitým projevem neúcty a porušení principu ochrany důstojnosti, pokud není právo zemřelého naplněno,“ řekla Seitlová pro HN. V předloženém materiálu argumentuje tím, že i další neziskové organizace náhodně zjistily, že naspořené nemalé finanční částky životního pojištění, které jim byly určeny, jim pojišťovny nevyplátí. „Taková situace je v evropském legislativním prostředí zcela ojedinělá,“ zdůvodňují autoři předloženou novelu občanského zákoníku.

To potvrzuje také Klára Šplíchalová z Fóra dárců, které zastřešuje české donátory. „V na-

šem průzkumu jsme se dozvěděli o dvanácti společnostech, které se dostaly k plnění v řádu milionů korun, ale od pojišťovny se to nedozvěděly,“ popsala Šplíchalová pro HN.

Pojišťovny návrh označují za nepotřebný, už přes rok tak údajně na základě dobrovolné dohody postupují. „Poté co je pojišťovna informována o úmrtí, kontaktuje příjemce peněz osobu na zjištěné adrese a vyžádá si od ní potřebné podklady pro vyplacení peněz,“ popsal mluvčí České asociace pojišťoven Tomáš Pavlík. Potvrdila to i Generali Česká pojišťovna. „Návrh proto považujeme za nadbytečnou regulaci, která duplikuje procesy pojišťoven,“ uvedl mluvčí Jan Marek. Pavlík také poukázal na formulář, s jehož pomocí se může každý dotázat na to, zda v jeho prospěch není uzavřena pojistka. Tam je však třeba znát údaje o zemřelém.

Podle Seitlové proto formulář řešení situace nepomůže. Stejně tak jako dobrovolná dohoda pojišťoven, kterou mohou, ale nemusí dodržo-

vat. A pokud ji poruší, ze zákona nevyplývají žádné sankce. „Tohle v praxi nemůže fungovat. Jedná se přitom o miliony korun,“ uvedla senátorka.

Podobně Gomba říká, že nad dobrovolným systémem není žádná kontrola, na rozdíl od zahraničí. „Ve Francii tuto mezeru napravili, stejně jako v Itálii, kde mají i aktivní programy na vyhledávání,“ uvedla ředitelka UNICEF.

Srovnávací aplikace pro vyhledávání pojištětek Klik.cz záměr senátorů vítá. Údajně může pomoci k ochraně práv příjemců odkázaných peněz. „Významně sníží riziko, že oprávněná osoba zůstane bez informace, a tedy i bez pojistného plnění, na které má nárok,“ uvedla mluvčí aplikace Vladimíra Kolaříková.

Seitlová chce, aby poslanci vzhledem k blížícím se volbám schválili předlohu už v prvním čtení, což jednací řád sněmovny umožňuje. Není ale jisté, zda tomu budou poslanci nakloněni. Podobný návrh podal před dvěma měsíci poslanec za KDU-ČSL Michael Kohajda. Poslanci ale byli proti, údajně z důvodu, že jde o takzvaný přílepek k novele občanského zákoníku. To senátní návrh není. „Přesto asi nebude vůle vyhovět schválení ve zrychleném jednání,“ míní Kohajda.

Není ani zřejmé, kolika pojistek a v jakém objemu peněz se problematika týká a týkala. Pojišťovny požadované statistiky neposkytly. Senátoři v návrhu uvádějí údaj České národní banky, že v Česku je asi pět milionů životních pojistek. Ne všechny jsou však zároveň pojistkami s výplatou jiné osobě v případě úmrtí.

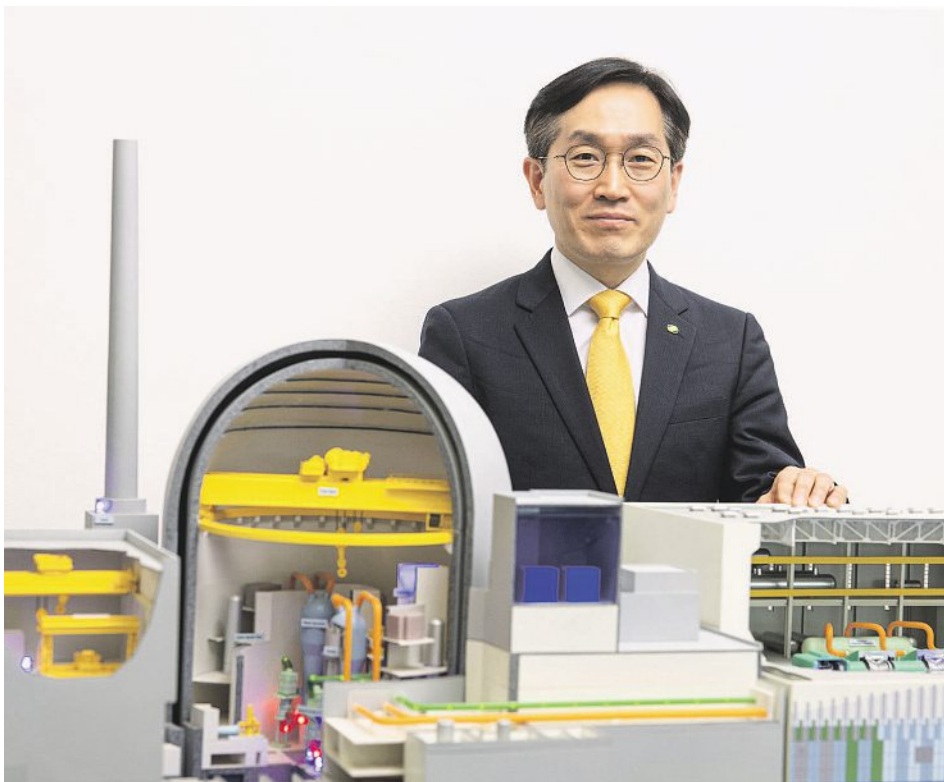
60 dnů

■ Takovouto lhůtu by měly podle senátního návrhu pojišťovny na to, aby informovaly příjemce vyplácené životní pojistky.

to samy začaly dělat dobrovolně, a návrh tudíž považují za zbytečný.

Podle ředitelky české pobočky UNICEF Pavly Gomba přitom nemají například neziskové organizace možnost se dozvědět, že se někdo nechal pojistit v jejich prospěch. Pokud je tedy majitel pojistky sám neinformuje. „Jednou nás dokonce tajně kontaktovala zaměstnankyně pojišťovny a řekla nám, že je to sice proti firemním pravidlům, ale že zemřel člověk, který v náš prospěch uzavřel životní pojištění,“ popsala Gomba pro HN. Druhou pojistku objevil náhodou notář při vypořádání dědictví. V obou případech pojišťovna mlčela, ač byly kontakty na UNICEF snadno dohledatelné.

Podle senátního návrhu, který iniciovala senátorka Jitka Seitlová (KDU-ČSL), by pojišťovny měly povinnost příjemce vyplácené

Rozhovor

KHNP: Do roku 2040 slíbený podíl českého průmyslu zajistíme

Stovky stran smlouvy a tisíce stran doplňujících technické dokumentace pro stavbu dvou jaderných reaktorů v Dukovanech už vyjednávači ČEZ a KHNP dotáhli do konce. Nyní už se čeká jen na podpis, který se předpokládá do konce června. „Společnost KHNP si je tohoto harmonogramu vědoma,“ řekl HN v rozhovoru Harry Chang, viceprezident projektového oddělení KHNP pro jadernou elektrárnu v Česku. Korejský dodavatel reaktoru APR podle něj věří, že dokáže zajistit i slibovaný podíl tuzemských firem. „Stavba Dukovan bude trvat do roku 2040. Jsme přesvědčení, že od podpisu EPC kontraktu (engineering, procurement and construction) až po dokončení projektu těch 60 procent dokážeme zajistit,“ dodal. Pomoci má k tomu i před necelým měsícem otevřené lokalizační centrum, které má české firmy seznamovat s podmínkami tendru.

Strana 5, foto: HN – Lukáš Bíba

Volba hlavy církve

Nástupcem Františka by mohl být maďarský kardinál Péter Erdő

Maďarský premiér Viktor Orbán loni v jednom z projevů vyjmenoval údajné chyby, kterých se Maďaři v minulosti dopustili a z nichž by se měli poučit. Zmínil i víc než 500 let starý souboj o to, kdo se stane papežem. Ke zvolení měl tehdy blízko uherský arcibiskup Tamás Bakócz, ale nakonec neuspěl. „Bývala by to pro nás byla příležitost, jak se stát vítězi globální systémové změny,“ prohlásil Orbán o událostech z roku 1513. Bakócz tehdy přijel do Říma a mezi kardinály otevřeně vedl kampaň za své zvolení. Byť na úplatcích rozdál obrovské částky, hlavou katolické církve se nakonec nestal.

Orbánovu zmínku o této velmi staré události mnozí pochopili jako narážku, že nyní by si Maďaři neměli nechat papežský stolec uniknout. Poté co na velikonoční pondělí zemřel papež František, je mezi favority, kteří by ho mohli nahradit, počítán kardinál Péter Erdő, ostříhomsko-budapeštský arcibiskup. Nového papeže zvolí konkláve, tedy uzavřené shromáždění kardinálů ve vatikánské Sixtinské kapli.

Erdő v rámci vysokých církevních hodností platí za konzervativce. Předloni například nepřímo kritizoval Františka za jeho rozhodnutí, že katoličtí kněží mohou žehnat i nesezdaným párům, včetně těch homosexuálních. Erdő se v následném kázání ohradil proti tomu, aby se církevní učení „měnilo každých 10 let podle aktuální módy“. Obecně to bylo pochopeno jako kritika papežova rozhodnutí. Erdő ale zároveň nemá pověst velmi tvrdého konzervativce, jakým je třeba americký kardinál Raymond Burke. Ten s Františkem polemizoval otevřeně a veřejně. Maďarský kardinál by tak mohl být sice konzervativním, ale stále kompromisním kandidátem.

Premiér Orbán pravidelně zdůrazňuje maďarské křesťanské tradice. „Pokud nebudeme společně hájit křesťanské dědictví, zanikneme,“ prohlásil například na slavnosti, kterou uspořádal u příležitosti sedmdesátých narozenin kardinála Erdőho. Sám Erdő se podle kritiků, na rozdíl od řady jiných prelátů, nikdy veřejně neohradil proti tomu, jak se Orbán vyjadřuje o uprchlících, nebo proti jeho porušování zásad právního státu či svobody médií. Nelze o něm ale zároveň říct, že by se Orbánovi plně podřídil, napsal server Balkan Insight.

Odhadovat, jak volba nového papeže dopadne, je ovšem nesmírně složité, byť se před každou objevuje spousta různých spekulací. Podle respektovaného serveru The College of Cardinals, který dlouhodobě mapuje názory a vliv jednotlivých kardinálů, Erdő patří mezi 22 kandidátů, kteří mají šanci se papežem stát. Platí, že pokud by Viktor Orbán skutečně stál o jeho zvolení, nemá k dispozici žádný způsob, jak toho dosáhnout. Maďarský stát ale v posledních letech pravidelně financuje nejruznější mezinárodní církevní aktivity a shromáždění. Může jít i o snahu budovat pozici a vztahy pro „vlastního“ kandidáta.

František byl papežem zvolen v roce 2013. Stal se prvním neevropským papežem od roku 741. Je možné, že i jeho nástupce bude pocházet z jiného kontinentu – mezi favority volby jsou počítáni také kardinálové Luis Antonio Tagle z Filipín, Fridolin Ambongo Besungu z Konga nebo guinejský kardinál Robert Sarah. Z evropských kardinálů má údajně největší šance Erdő a taky Italové Pierbattista Pizzaballa nebo Pietro Parolin. Papežem nemusí být zvolen někdo z kardinálů, kteří se k volbě shromáždí v Sixtinské kapli. V posledních 700 letech ale vždy vybrali někoho ze svého středu.

Ondřej Houska

Krátce

Meopta startuje velkou zakázku pro armádní „bévépěčka“

Meoptu zná velká část veřejnosti zejména díky biatlonu a myslivosti, byznysově však nejvíce těží z dodávek pro polovodičový průmysl. A nyní se rozbíhá velká pětiletá zakázka v oblasti, kde byl přerovský výrobce přesné optiky tradičně silný – v obranném a vojenském segmentu. Meopta zajistí celou výrobu a testování zaměřovací technologie pro bojová vozidla pěchoty (BVP) společnosti BAE Systems pro armády Česka, Švédska, Dánska a Slovenska.

Smlouva se společností Saab je na dobu více než pět set periskopových setů do roku 2030. Týká se výroby klíčových komponent pro systém řízení palby UTAAS (Universal Tank and Anti-Aircraft Fire Control System) obrněných vozů CV90 (na snímku), v níž Meopta a Saab figurují jako subdodavatelé BAE Systems.

V Přerově mají s armádními zakázkami zkušenosti: pro tu českou Meopta v minulosti dodávala například noktovizní zaměřovač ZN4 Lynx či přídavný dalekohled pro útočné pušky, zaměřovač pro lehké kulomety či kombinovaný denní/noční přístroj pro řidiče bojových vozidel Pandur. „Zakázka na výrobu zaměřovacího systému UTAAS je logickým pokračováním armádní spolupráce,“ říká obchodní ředitel Rudolf Kodytek.

Modulární integrovaná technologie UTAAS nabízí přímou palbu, jednu ze základních operačních funkcí. Střelec v CV90 může mířit nezávisle na pohybu vozidla, zatímco systém řízení palby automaticky zaměří hlaveň. „V bojové situaci to znamená, že lze pálit rychleji než s konvenční zaměřovací technikou. To dává vozidlu CV90 důležitou taktickou výhodu,“ uvedla firma, která si od tohoto programu slibuje otevření dalších obchodních příležitostí.

„Tato zakázka nás velmi těší zároveň proto, že vnímáme růstový potenciál obranného průmyslu a jako tradiční výrobce vojenské sportovní optiky se na tomto prestižním projektu s ostatními špičkovými firmami velmi rádi podílíme,“ prohlásil generální ředitel Meopty Jan Vymazal s tím, že zakázka je v hodnotě několika set milionů korun ročně.

Vymazal zkraje letošního roku ve vedení Meopty vystřídal dlouholetou ředitelku Alenu Moore. Kvůli stylu, jakým firmu řídila, odešla řada zkušených manažerů. K tomu Meoptu, již od roku 2023 vlastní nadnárodní fond Carlyle, trápil také propad tržeb, navázaný na cykličnost polovodičového průmyslu. Nyní už se situace stabilizovala a armádní zakázka má pomoci „rozkročit“ příjmy společnosti do větší šířky, a tedy stability.

Michael Mareš

Světová ekonomika kvůli napětí poroste pomaleji

Mezinárodní měnový fond (MMF) zhoršil odhad růstu světové ekonomiky na letošní i příští rok. Letos očekává zvýšení hrubého domácího produktu (HDP) o 2,8 procenta, příští rok o tři procenta. Oznámil to včera v jarním výhledu světové ekonomiky. V lednové prognóze měnový fond očekával, že růst letos i příští rok dosáhne 3,3 procenta.

Výrazný dopad na globální hospodářskou aktivitu budou mít eskalace obchodního napětí a velmi vysoká míra politické nejistoty, uvedl fond. Růst v letošním roce tak bude výrazně pod průměrem let 2000 až 2019, který činí 3,7 procenta. Loni světová ekonomika vzrostla o 3,3 procenta.

MMF uvedl, že po letech otřesů zůstal globální růst loni stabilní, ale nevýrazný. Podobný vývoj se očekával i letos, ale situace se změnila, když Spojené státy oznámily nová cla, na která reagují obchodní partneři vlastními protiopatřeními. Od 2. dubna pak USA zavedly téměř plošné clo, a celní sazby se tak dostaly na nejvyšší úroveň téměř za 100 let. Tento krok představuje výrazný negativní šok pro růst a zvyšuje nejistotu ohledně dalšího vývoje, poznamenal MMF.

Jak MMF vidí růst HDP (meziroční změna v procentech)

	2024	Odhad 2025	
		z ledna	z dubna
Svět	3,3	3,3	2,8
USA	2,8	2,7	1,8
Eurozóna	0,9	1,0	0,8
Německo	-0,2	0,3	0
Čína	5,0	4,6	4,0
Česko	1,1	2,4*	1,6

* odhad z listopadu 2024

Zdroj: MMF

Česká ekonomika se podle fondu v letošním roce zvýší o 1,6 procenta, tempo růstu tak zrychlí z loňských 1,1 procenta. Jde ale o výrazné zhoršení proti listopadovému výhledu, kdy MMF počítal na letošek s růstem o 2,4 procenta. Na příští rok měnový fond předpovídá růst o 1,8 procenta.

ČTK

Počet svateb byl loni druhý nejnižší od roku 1918

Podle předběžných údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) do manželství loni vstoupilo 44 486 párů. Od vzniku Československa v roce 1918 jde o druhé nejnižší číslo. Nižší – o necelou tisícovku – bylo jen v roce 2013. Za uplynulou dekádu současně ale přibýlo manželství uzavřených mezi českými občany a cizinci, předloni podíl takových sňatků dosáhl na rekordních 15 procent. Klesla i rozvodovost, jejíž úroveň se poslední čtyři roky drží pod 40 procenty.

Dosud nejvíce sňatků bylo v Česku uzavřeno v roce 1920, kdy jich bylo 135 714. Statistici v této souvislosti uvedli, že manželství plní vedle mnoha pozitiv, která lidem přináší ve společenské a emocionální oblasti,

i určitou „ochranou“ funkci před předčasným úmrtím. Sezdání totiž mají nižší míru úmrtnosti než rozvedení a ovdovělí. „Určitou roli však hraje i to, že osoby s větší zdravotní zátěží do manželství často ani nevstoupí,“ konstatovali statistici.

Podle nich v posledních 11 letech roční počty nově uzavřených manželství obyvatel Česka kolísaly. Pět let po roce 2013 se zvyšovaly, v dalších letech pak střídavě klesaly a rostly. Nejvyššího počtu v tomto období dosáhly v roce 2019, kdy si „ano“ řeklo 54 900 snoubeneckých párů.

Tři čtvrtiny všech sňatků jsou podle statistiků pro snoubence prvními, přičemž průměrný věk těchto ženichů se v uplynulé dekádě pohybuje mezi 32 a 33 lety a u nevěst v průměru mezi 30 až 31 lety.

Loni úřady podle předběžných dat ČSÚ rozvedly 20 800 manželství, přitom o deset let dříve jich bylo 26 764. Od svatby do rozvodu obyvatelé Česka podle ČSÚ nyní setrvávají v průměru 13,5 roku. V posledních letech sice nejčastěji stojí před rozvodovými soudy muži a ženy ve věku 45 až 49 let, tedy narození během populační vlny v 70. letech 20. století, ale největší pravděpodobnost rozvodu je u nejmladších lidí pod 25 let.

ČTK

Zemřel psychiatr Cyril Höschl

Ve věku 75 let v pondělí zemřel psychiatr Cyril Höschl. Byl zakladatelem a do roku 2021 ředitelem Národního ústavu duševního zdraví v Klecanech u Prahy, který vznikl transformací Psychiatrického centra Praha. Höschl se věnoval také popularizaci vědy a snaze o snížení stigmatizace duševních onemocnění. V poslední době trpěl vzácným onemocněním – multisystémovou atrofií, která se vyznačuje ochabováním svalstva.

Od 90. let působil Höschl jako děkan 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a jako přednosta psychiatrické kliniky této fakulty. Je mimo jiné laureátem ocenění Česká hlava z roku 2008. Řadu dalších ocenění získal v posledních dvou letech. Loni v říjnu například Cenu Neuron za mimořádný přínos vědě. Vedle svého přínosu pro psychiatrii se Höschl věnoval vědeckému výzkumu. Je autorem učebnice pro studenty psychiatrie, publikoval desítky odborných prací a přednášel i pro veřejnost. „Snažil jsem se lidem ukázat, že psychiatřiční pacienti nekoušou. I když se nám podařilo v boji proti stigmatizaci pokročit, je třeba neustále pokračovat,“ uvedl k Ceně Neuron.

Na podzim 2023 mu lékaři diagnostikovali multisystémovou atrofiu, při níž postupně ochabuje svalstvo, či dokonce vypořádá službu. „Snažím se tomu nepodléhat, ale strašně se vám sníží možnosti. Dostáváte se do různých pastí, kde se cítíte naprosto bezmocný. Jste jako Řehoř Samsa, který se ráno probudí jako brouk. A nemůže nic,“ popsal život s onemocněním.

ČTK

Foto: Saab, HN – Lukáš Bíba

■ Spor o dědictví

Zfalšovala závěť zakladatele Karsitu, rozhodl soud a poslal vdovu po továrníkovi Řípovi na pět let do vězení

Pavel P. Novotný
pavel.novotny@hn.cz

Bezmála tři hodiny trvaly závěrečné řeči obhájců v kauze tzv. falešné závěti v rodině zesnulého továrníka Františka Řípy, zakladatele průmyslového holdingu Karsit. Většinu z toho vyplnil proslov Šimona Petáka, známého advokáta a insolvenčního správce, který v případě hájí vdovu Alenu Řípovou. Avšak ani jeho výkon, ve kterém se snažil zpochybnit věrohodnost svědků i kvalitu klíčového znaleckého posudku, nepomohl.

Krajský soud v Hradci Králové v úterý po měsících složitých výsledcích a dokazování rozhodl, že Alena Řípová je vinna. Podle soudu se podílela na vytvoření padělané závěti svého manžela, čímž mohla ostatním dědicům způsobit škodu nejméně 117,5 milionu korun. Za podvod ji odsoudil k pěti letům vězení s ostrahou a peněžitému trestu ve výši 3,5 milionu korun.

Před soudem stanuly ještě další tři ženy, které podle obžaloby měly Řípové s vytvořením falešné závěti a jejím notářským ověřením pomáhat. Dvě z nich nakonec dostaly podmíněné tresty dva roky se zkušební lhůtou čtyři roky a čtvrtou ženu – úřednici, která podpis ověřovala – soud obžaloby nakonec zcela zprostil.

„Je to nespravedlnost a komplot proti mé rodině,“ uvedla emotivně při odchodu z jednací síně dvaadešedesátiletá vysoká rázná blondýna, která jinak během celého procesu působila klidně. K jednání soudu došla v doprovodu osobní ochranky a týmu advokátů z kanceláře Linkers, kterým již tradičně velel její právní

zástupce, zmiňovaný Šimon Peták. Ten je aktuálně veřejnosti znám také jako insolvenční správce ostravské Liberty. Ten se jménem své klientky proti rozsudku ihned odvolal.

Klíčovým důkazem se stal posudek policejní znalkyně Martiny Luňákové, který podle soudu věrohodně prokázal, že inkriminovaná poslední vůle byla skutečně padělána. Respektive že podpis byl na listině dříve než samotný text závěti. Peták ale zmiňovaný znalecký posudek kritizuje a naopak operuje jiným posudkem od znalce Vladimíra Malovíka. Ten dospěl k opačným závěrům.

„Soud vyšel téměř výhradně z jednoho ze dvou vzájemně si odporujících znaleckých posudků, přestože ani v druhém neshledal žádné chyby. Je to čistě otázka subjektivního názoru. Soud se přitom přiklonil k posudku, který nepřezkoumatelný, když vůbec nevysvětluje postup ani předpoklady použitých metod zkoumání. Ostatní argumenty obhajoby soud prakticky nevypořádal,“ uvedl pro HN Peták.

Soud měl ale jasno a závěry prvního z nich označil za průkazné a dostatečné. Řípová se svým jednáním podle soudu snažila odklonit rozsáhlé dědictví od Řípových synů z prvního manželství Davida a Romana ve svůj prospěch. V řízení se objevily hned čtyři verze závětí, u kterých panují pochybnosti o jejich pravosti i době vzniku. První a poslední se shodují a vyznívají ve prospěch Řípové a její dcery Kamilly.

„Obsah závěti nebyl překvapivý. Když jsme se poznali, nebyl to bohatý

podnikatel, všechno jsme vybudovali společně. František tak vždy dával najevo, že po jeho odchodu celý majetek zůstane rodině,“ uvedla během svého prvního vystoupení u soudu v únoru Řípová. Rodinou myslela sebe a jejich společnou dceru Kamilu, zatímco vztah Františka Řípy s jeho staršími syny před soudem popisovala jako problematický. Nesrovnalosti ohledně pravosti podpisů před soudem vysvětlovala tím, že se se svým mužem běžně podepisovali navzájem i na úředních dokumentech.

Pro Řípovou tak jde o další soudní neúspěch. V půlce března prohrála spor o pravost směnky na 28 milio-

nů korun, kterou podle všeho kontroluje známý pražský vymahač Petr Bujnoch. I proti tomuto verdiktu se ale Peták a spol. odvolali.

František Řípa zemřel v březnu 2021 ve věku 78 let na komplikace po operaci břicha. Jádrem vyhrčených rodinných sporů je významná podnikatelská skupina Karsit Group, kterou po sobě Řípa zanechal. V jejím vedení se společně s Františkem Řípou angažoval zejména jeho druhorozený syn David, který byl místopředsedou představenstva.

Smrtí zakladatele se definitivně zbrtily křehké rodinné vztahy a začíná období emotivních bojů mezi

syny, jejich macechou a nevlastní sestrou. Pohnutý příběh rodinné firmy, ve kterém se v různých fázích angažovala i známá jména podnikatelského polosvětá, HN popsaly již loni na jaře.

Obrat průmyslového holdingu dosahoval v nejlepších letech miliardových hodnot a počet zaměstnanců atakoval hodnotu 700. Kromě samotné výroby lisovaných a svařovaných výrobků pro automotive Řípa do skupiny v polovině 90. let začlenil také zemědělskou divizi Karsit Agro, kterou tvořilo někdejší zemědělské družstvo Dubenec, a známé Lázně Velichovky.

Odvolala se „Je to nespravedlnost a komplot proti mé rodině,“ nesouhlasí s rozsudkem Alena Řípová.

Foto: ČTK

■ Trh práce

Automotive na ústupu. Zaměstnance přebere zbrojní průmysl

Jitka Vlková
jitka.vlkova@hn.cz

Dlouhodobé problémy stagnujícího automobilového průmyslu se začínají projevovat i na pracovním trhu. Jednotlivé podniky totiž přestávají být „hladové“ po nových zaměstnancích a meziročně inzerují méně pozic. Klesající poptávku by mohly do budoucna vyvážit stavební nebo zbrojařské firmy. Ty se naopak nadechují k masivnějším náběrům. Naznačují to data z největších pracovních portálů Jobs.cz a Práce.cz.

Z analýzy obou portálů spadajících pod personální společnost Alma Career vyplývá, že nabírání v automotive kleslo o devět procent, zatímco celá výroba a průmysl celkově o 11

procent. Podle analytika firmy Tomáše Ervína Dombrovského je navíc pokles zájmu o lidi v automotive vzhledem k plánovanému odklonu od aut s klasickými spalovacími motory teprve začátkem. „Ještě ale potrvá klidně půl roku až rok, než se to propíše do reálné náborové aktivity anebo změny stavů v firmách,“ odhaduje Dombrovský.

Zatím podle něj platí, že pro nadnárodní výrobní firmy je Česko z hlediska ceny a kvality pracovní síly stále ještě atraktivnější než jiné země v Evropě. „Když si jako investor máte vybrat, jestli omezovat Seat nebo Škodovku, tak spíš to první, my se extrémně vyplácíme,“ domnívá se. Hodinové náklady práce v Česku jsou na 54 procentech evropského průměru a zajímavá je pro firmy také nabídka pracovníků s technickým

vzděláním. Automobilový průmysl v Česku zaměstnává na 140 tisíc lidí.

Podle Dombrovského by do budoucna lidé z automotive mohli najít uplatnění například ve výrobě zbraní a střeliva. Tvrdá data v tomto směru zatím chybí, nicméně už nyní jsou na pracovních portálech častější inzeráty českých zbrojovek. „Hledají nové zaměstnance, ale není to ztrojnásobení poptávky. Nejprve potře-

bují postavit kapacity, tedy haly, a vybavit je zařízením, než začnou reálně nabírat na nová místa lidi,“ říká Dombrovský s tím, že očekává výraznější nabírání v budoucnu.

Zmíněný trend potvrzuje i viceprezident Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky Jaroslav Pecháček. „Přijímají se hlavně kvalifikovaní zaměstnanci, jako je lakýrník, svářeč nebo kontrolor kvality. U nich je to s pracovníky složitější a vždycky bude. Zpomalení automotive zatím ten efekt lepší nabídky pracovníků nemá,“ upozorňuje Pecháček. Brzdou je podle něj neochota Čechů stěhovat se za práci, výjimku z toho představují jen pracovníci managementu.

Data z pracovních webů každopádně ukazují velký skok ve stavebnictví – zde je meziročně osmnáctipro-

centní nárůst počtu poptávaných pracovníků. A k podobným závěrům došla i Hospodářská komora, a to ve svém šetření k očekávání zaměstnavatelů pro letošní první pololetí. „Že budou nabírat, uvedlo 20,8 procenta firem ve stavebnictví a 18,3 procenta společností poskytujících služby převážně pro podniky,“ uvedl analytik komory Roman Renda. Naopak pokles zaměstnanců očekává více než čtvrtina firem ve zpracovatelském průmyslu.

Větší investice, a tedy i poptávku po pracovní síle pak experti očekávají také v energetice. „Firmy se chystají na budování nové energetické infrastruktury a přípravu výstavby nových zdrojů, počínaje těmi jadernými,“ uvádí k tomu Dombrovský s tím, že pracovních inzerátů v energetice rovněž přibývá.

Větší investice, a tedy i poptávku po pracovní síle pak experti očekávají také v energetice.

■ Volby 2025

Sviták, Šebelová, Naiclerová či Kuchař. Kdo jsou „neznámí“ starostové, kteří povedou STAN do voleb?

Ondřej Leinert
ondrej.leinert@hn.cz

Vládní Starostové a nezávislí už mají jasno o 14 lídrech, kteří je povedou do letošních voleb. A v mnoha případech jde o sázku na překvapivá jména. Například v Libereckém kraji, kde STAN léta vedl současný europoslanec Jan Farský a letos se spekulovalo o možné kandidatuře hejtmána Martina Půty, nakonec hnutí povede Půtův náměstek Jan Svíták. Roli v tom sehrálo i únorové nepravomocné odsouzení populárního hejtmána, kvůli němuž se Starostové ve svém tradičně silném kraji pokoušejí najít další svou možnou politickou hvězdu.

V Karlovarském kraji, kde si STAN připravoval na pozici lídra ministra pro místní rozvoj Petra Kulhánka, si členové hnutí řekli jasně o to, aby jedničkou byl poslanec Jan Kuchař. A v Moravskoslezském kraji, kde to vypadalo na kandidaturu bývalého dlouholetého hejtmána Ivo Vondráka, je lídryní poslankyně Michaela Šebelová. Vondrák na kandidátce vůbec nebude. A co další jména jako Karel Dvořák, Robert Holec nebo Hana Naiclerová?

Lokální hvězdy do velké politiky

„U nás v Libereckém kraji je známý, byl snad 20 let starostou Prýsku,“ říká Farský o Svítákovi. Prýsk je nenápadná pětisetřicetá obec, předměstí České Kamenice na Českolipsku, Svíták ji nicméně v roce 2016 dovedl k titulu Obec roku Libereckého kraje, v celorepublikovém hodnocení pak skončila druhá. Samotný Svíták následně získal ocenění v soutěži Nejlepší starosta 2014–2018, po-

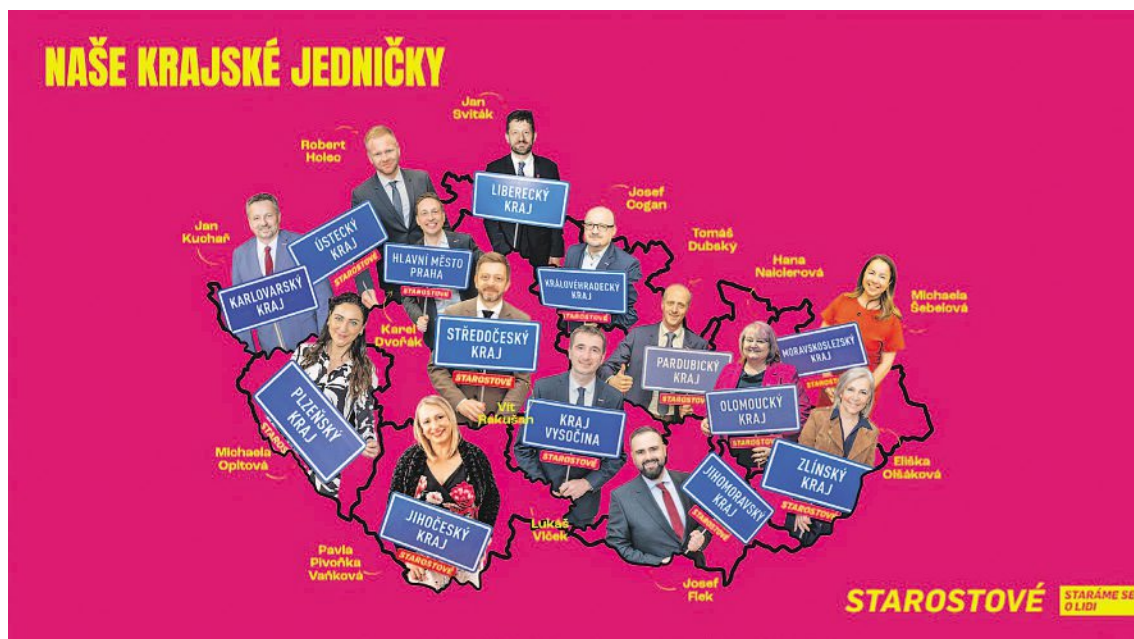
řádané Svazem měst a obcí. Farský nicméně v případě Svítáka, který před vstupem do politiky býval motokrosovým závodníkem, zmiňuje jiné přednosti.

„Je už druhé volební období náměstkem pro dopravu. To znamená, že je u všech oprav silnic, jednání, otvírání. Také je zajímavé podívat se na jeho statusy na Facebooku i roky zpátky. Nikdy nekomentoval jen politiku v Prýsku, často šel na celostátní i evropskou úroveň – a to dost trefně,“ poznamenává europoslanec. A věří, že v kraji hnutí naváže na svoje výsledky a do sněmovny se dostanou hned dva jeho kandidáti. Svíták i o něco známější poslanec Jan Berki.

Rozdělené Karlovarsko

To v Karlovarském kraji jsou Starostové smíření s tím, že do sněmovny se zřejmě dostane jen jeden z nich. „Na dva mandáty bychom tady museli získat asi 25 procent hlasů,“ ví šéf krajské buňky Miroslav Balatka. A když má odpovědět na otázku, jak je možné, že místní Starostové dali přednost poslanci a bývalému starostovi Františkovým Lázní Janu Kuchařovi před ministrem pro místní rozvoj Petrem Kulhánkem, přiznává, že odpověď nemá. Oba muži jsou velmi rozdílní politici. Kuchař preferuje ostřejší, přímočařejší vyjadřování, Kulhánek je umírněnější liberál z Karlových Varů.

„Byla to velmi těsná volba o jeden hlas. Připadá mi to, že máme dva velmi silné kandidáty, kteří mají i zhruba podobnou podporu členské základny,“ říká Balatka.

Krajští lídři STAN pro letošní sněmovní volby vyvedení v grafice hnutí. V mnoha případech jde o překvapivá jména a tváře, které nemusí na první pohled voličům mnoho říct.
Foto: www.starostove-nezavisli.cz

V Moravskoslezském kraji to naopak dlouho vypadalo, že jedničkou bude někdejší hejtmán za ANO Vondrák. Ten se ale k překvapení mnoha místních rozhodl nakonec nekandidovat. Jako jeden z hlavních důvodů zmínil akci Podpisovka, v rámci které museli kandidáti STAN do voleb sebrat několik set podpisů.

„Je to PR akce, s jejíž myšlenkou nejsem ztotožněn. Domnívám se, že politici by měli nabídnout svou vizi, své cíle a získat pro ně voliče. Podpisovkou se sleduje hlavně cíl dostat politiky mezi lidi. V září proběhly volby do krajského zastupitelstva, kde jsem získal 9800 preferenčních hlasů, přišlo mi proto divné sbírat dalších 800 podpisů,“ postěžoval si Vondrák před časem regionálnímu Deníku. A tak je jedničkou poslankyně a bývalá starostka

Kunčic pod Ondřejníkem na Frýdecko-Místecku Michaela Šebelová, které žádá kryje coby dvojka místopředseda poslanců STAN Petr Letocha.

„Rozhodnutí, že Ivo Vondrák nechce kandidovat ve sněmovních volbách, nás mrzí, ale respektujeme ho. Naše spolupráce v kraji dál trvá,“ tvrdí Šebelová. A doufá, že v kraji, kde například ANO jako jedničku nasadí svého šéfa Andreje Babiše, zafunguje to, že STAN vybral politiky, kteří jsou na rozdíl od Babiše v regionu skutečně doma.

Také jméno jedničky v Olomouckém kraji může překvapit. Poslankyně Hana Naiclerová, která se specializuje na daně a rozpočet, byla v roce 2014 krajskou lídryní ANO. Pak se však stala ostrou kritičkou regionálních politiků hnutí, jako jsou Jaroslav

Faltýnek nebo Ladislav Okleštěk. A to ji dovedlo až ke Starostům.

V Praze se spekulovalo, že by STAN mohl vést jeho předseda Vít Rakušan nebo populární poslankyně Barbra Urbanová. Oba nakonec kandidují ve svém domovském Středočeském kraji. Lídra Karla Dvořáka do pozice jedničky vynesly poslední tři roky, kdy je náměstkem ministra spravedlnosti, kde podle Rakušana odvádí „důležitou práci zejména v oblasti ochrany lidských práv“.

V Ústeckém kraji, kde se stranám vládní koalice dlouhodobě moc nedaří, pak Starostové vsadili na efekt aktivního mladého starosty z malé obce. Tím je rodák ze Šluknovského výběžku a starosta Dolní Poustevny s 1700 obyvateli, jež je jedním z nejseverněji položených míst Česka, Robert Holec.

■ Tajné služby

Důstojník vojenské rozvědky měl přihrávat zakázky manželce

Marek Pokorný
marek.pokorny@hn.cz

Práce pro zpravodajské služby patří k prestižním zaměstnáním. Má ale jednu zvláštnost: jejich pracovníci se příliš nechlubí tím, kde pracují a co dělají. Výjimkou nebyl donedávna ani jeden z vyšších důstojníků Vojenského zpravodajství, podplukovník Karel Oršel. O muži tohoto jména byla dosud veřejně dohledatelná jediná zmínka: před několika lety dal třítisícový dar Fondu ohrožených dětí na provoz Klokánků.

To se ale změnilo poté, co ho žalobce Vrchního státního zastupitelství v Praze Pavel Prygl poslal před soud s obžalobou ze zneužití pravomoci veřejné osoby, podvodu a manipula-

ce s veřejnými zakázkami. Případ začal projednávat toto úterý Obvodní soud pro Prahu 6 a Oršelovi hrozí až osm let vězení. Prygl pro něj požaduje trest v polovině sazby.

Podplukovník, který u Vojenského zpravodajství pracoval řadu let, podle obžaloby dlouhodobě zneužíval svoji funkci, v níž měl na starosti zabezpečení budov armádní rozvědky a nákup jejich vybavení. Podle obžaloby ho totiž požíval ve zmanipulovaných řízeních, kdy na druhé straně většinou stála jeho manželka Miluše. Ta má firmu na prodej satelitní a podobné techniky, ale obchoduje i s počítači a kancelářskou technikou.

Oršel si měl podle obžaloby hlídat, aby zakázky pro manželku nevyčnívaly: šlo většinou o jednotlivé dodávky zboží v ceně „jen“ desítek tisíc korun, ale zato pravidelně a zřejmě

po dobu nejméně šesti let. Navíc je prý své manželce nezadával napřímo, ale prostřednictvím firem, v nichž pracoval jejich známý Petr Ligr a kterým poskytl subdodávky.

Na případ přišlo samo Vojenské zpravodajství před zhruba sedmi lety. „Nestandardní chování jednotlivce jsme odhalili vlastními kontrolními mechanismy,“ uvedl na dotaz HN bez bližších detailů mluvčí Vojen-

~
Podplukovník podle obžaloby dlouhodobě zneužíval svoji funkci.

ského zpravodajství Jan Pejšek. Bez dalších podrobností pak pouze upřesnil, že škodu vyčíslila služba na stovky tisíc korun. Oršel již řady rozvědky opustil, obžalobu nechtěl on ani jeho manželka komentovat.

Případ sice dostali žalobci na stůl již v roce 2019, nicméně obžaloba na manželskou dvojici a Ligr padla až loni v červnu. Vyšetřování protáhlo mimo jiné příchod covidu a poté změna státního zástupce. Poslední rok pak případ komplikoval zdravotní stav Ligr, jehož stíhání soudkyně nejdříve vyloučila k samostatnému řízení a pak zastavila pro neúčelnost.

Jenže ani úterní zahájení jednání neproběhlo bez komplikací. Prygl na počátku jednání namítl možnou podjatost a nezákonné jmenování soudkyně Alice Havlíkové. A ta mu dala za pravdu.

Letos v lednu se totiž změnil zákon, který ruší u prvostupňových trestních případů na obvodních a okresních soudech přisedící.

Obžalobu dostal soud již loni, a měl tak případ projednat podle starých pravidel s přisedícími. Jenže původní soudkyně loni odešla na jiný soud a její nástupkyně už senát s přisedícími neměla. Případ proto předseda soudu před měsícem přidělil senátu Havlíkové.

Ta ale kvůli podjatosti oznámila, že jednat nemůže do doby, než o námitce rozhodne Městský soud v Praze či případně Ústavní soud, který by podle žalobců měl dát definitivní stanovisko. „Máme pozváno přes dvacet svědků, budeme je muset všechny obvolat, aby nechodili,“ podotkla soudkyně, podle níž není jasné, kdy se bude moci pokračovat.

■ Rozhovor

Evropský trh neopouštíme. Zajímá nás ale hlavně kvůli malým reaktorům

Petr Zenkner
petr.zenkner@hn.cz

Harry Chang má ve společnosti KHNP na starosti stavbu nových jaderných bloků v Dukovanech. Podle něj už zástupci korejského dodavatele a ČEZ dokončili ob-sáhlou smlouvu a ta je připravena k podpisu. KHNP počítá s tím, že se tak stane do konce června. Pro korejskou firmu bude projekt těchto velkých reaktorů nakonec jediným velkým kontraktem v Evropě.

„Stále se v Evropě zajímáme o některé trhy, ale hlavně kvůli malým modulárním reaktorům. Pokud jde o velké reaktory, zaměřujeme se na Dukovany a v budoucnu na Temelín,“ řekl v rozhovoru pro HN viceprezident projektového oddělení jaderné elektrárny v Česku.

Kdy KHNP podepíše smlouvu s ČEZ?

Vyjednávání se zadavatelem ohledně uzavření smlouvy už jsme dokončili. Smlouva je rozsáhlá, má stovky stran a tisíce dalších technické dokumentace. Proto se ještě důkladně přezkoumává, včetně právního posouzení. Poté dojde k podpisu.

Bude to ještě letos?

Přesnější ohledně harmonogramu být nemůžu. Nedávno ale ministr financí Zbyněk Stanjura řekl, že se tak stane v průběhu tohoto čtvrtletí (do června – pozn. red.). Společnost KHNP si je tohoto harmonogramu vědoma.

A počítá s ním?

Ano.

Vidíte jako KHNP problémy ještě někde jinde než u samotné smlouvy? Myslím tím na české straně.

Žádné další překážky nevidím.

V českém prostředí se někdy jako překážka bere nejistota ohledně podílu domácího průmyslu ve výši 60 procent. Zajímalo by mě, jak toho konkrétně chcete dosáhnout?

Účast českých firem je pro zakázku na Dukovany nezbytná. Určitě je jistá účast Škoda Power na dodávce turbíny. Pokud jde o inženýring, projektování a povolovací řízení, mají české firmy tu nejlepší způsobilost. Bez jejich účasti nemůžeme Dukovany postavit. Jejich výhodou jsou mimo jiné nižší náklady díky dopravě. Můžu s jistotou říci, že 30 procent účasti na dukovanské zakázce bude předjednáno ještě před podpisem smlouvy. Stavba Dukovan bude trvat do roku 2040. Jsme přesvědčení, že od podpisu EPC kontraktu (engineering, procurement and construction) až po dokončení projektu těch 60 procent dokážeme zajistit.

Dojde k podpisu smlouvy s Doosan Škoda Power ještě před podpisem kontraktu mezi KHNP a ČEZ?

To ne. Je normální uzavřít smlouvy s dodavateli až po podpisu EPC kontraktu. Dojde k tomu ale prakticky bezprostředně po podpisu smlouvy s ČEZ.

Pokud mají mít 60 procent české firmy a něco jistě dostane americký Westinghouse, s nímž jste v lednu uzavřeli licenční dohodu, kolik zůstane KHNP? Jak chcete vydělat?

Myslíme si, že 60 procent lokalizace je reálný cíl i při našem zisku. Doosan Škoda Power už je vybraný jako výhradní dodavatel turbíny a teď se s nimi domlouváme na dodávce celého turbínového ostrova. Další práce na zakázce udělají české projektové a inženýrské firmy, které musí na začátku připravit lokalitu a podílet se na povolovacím procesu. Potom přijdou výběrová řízení na velké komponenty, materiály a zařízení. Věřím, že české firmy budou konkurenceschopné jak při zohlednění technologické úrovně, tak v nabízené ceně.

Žádné přímé zadávání zakázek tedy KHNP nechystá. Chápu to dobře?

Takové smlouvy bychom mohli uzavřít, jen pokud půjde o bezpečnost nebo nebude jiný než český dodavatel. Otevřené tendry preferujeme, cílem KHNP ale je, aby české firmy nebyly nijak znevýhodněny. Aby měly maximální znalost podmínek tendru. Abychom podpořili maximální účast českých firem, otevřeli jsme 27. března i lokalizační centrum, kde je možné se ze způsobem výběrového řízení seznámit. Bude fungovat jako hlavní kontaktní místo KHNP pro české firmy. Vedle toho plánujeme provozovat fond na podporu lokalizace, který bude poskytovat poradenství českým firmám při získávání certifikace kvality a výroby a sloužit i k úhradě nákladů na školení.

Bude existovat kritérium zajišťující, že při dvou podobných nabídkách dostane přednost firma sídlící v Česku?

Budeme vybírat dodavatele na základě spravedlivých a férových kritérií. U českých společností je určitě větší pravděpodobnost, že je splní. Domácí firmy mohou ušetřit náklady

KHNP A ČESKO

■ Korejská společnost KHNP (Korea Hydro & Nuclear Power) vyhrála v červenci 2024 tendr na stavbu nových jaderných bloků v Dukovanech. Porazila francouzskou EdF a americký Westinghouse. Ruský Rosatom a čínská CGN byly v roce 2021 z tendru předem vyřazeny.

■ Korejci v Dukovanech postaví dva jaderné reaktory o výkonu 1000 MW, každý za 200 miliard korun.

■ Letos v lednu uzavřela KHNP globální dohodu s Westinghousem, která ukončila jejich licenční spory o patenty spojené s jejich reaktorem APR 1000.

■ KHNP podepíše smlouvu se zadavatelem tendru ČEZ, již následně garantuje vláda. Ta také zajišťuje financování projektu nízkouročenou půjčkou. Podpis smlouvy s ČEZ se čeká do června 2025.

Zodpovědný za Dukovany Harry Chang, viceprezident projektového oddělení jaderné elektrárny v Česku. Chang odpovídá za projekt v korejské centrále KHNP od roku 2016. Foto: HN – Lukáš Bíba

dy, protože jsou stavbě blíží. To je jejich velká konkurenční výhoda oproti některým zahraničním dodavatelům, kteří by možná mohli být o něco levnější. Náklady na dopravu ale tuto jejich výhodu snižují. České firmy mají také mnohem větší detailní znalosti ohledně regulací spojených s jadernou energetikou.

Přiblížte mi korejský dodavatelský řetězec. KHNP stojí nejvýš, ale jsou tu i další koncerny jako třeba zmíněný Doosan. Jaká bude jejich role? A budou ony těmi „malými“ EPC kontraktory pro jednotlivé části každého bloku?

KHNP bude hlavním EPC kontraktorem a uzavře smlouvu s ČEZ. Budeme odpovědní za celý projekt. Pod námi jsou dodavatelé úrovně Tier 1 (první úrovně – pozn. red.) jako Kepco E&C, který bude odpovídat za projektování samotné elektrárny. Kepco Nuclear Fuel zajistí dodávky jaderného paliva. Daewoo bude mít na starosti samotnou stavbu a Doosan dodá hlavní komponenty, jako jsou reaktorová nádoba, parogenerátor či cirkulační čerpadla. U sekundárního nejaderného okruhu půjde o generátory, turbíny a další. Doosan Enerbility je mateřská společnost Doosan Škoda Power, která bude zodpovídat za outsourcing od dalších firem, včetně těch českých. Další zakázky půjdou přímo od KHNP. Zmíněné korejské společnosti plánují také aktivní zapojení českých firem.

Tedy Doosan a KHNP budou přímo organizovat tendr.

KHNP bude odpovídat za celý procurement (zajištění všech dodávek souvisejících s EPC kontraktem – pozn. red.). Hlavní komponenty a vybavení bude mít jako menší EPC kontraktor na starosti Doosan Enerbility. Přes 200 dalších komponentů elektrárny bude zajišťovat přímo KHNP.

Jaký dopad bude mít na Česko vaše dohoda s Westinghousem týkající se licence na technologii, kterou nabízíte? Proč detaily dohody tak tajíte?

Je to dohoda dvou stran a obě strany se rozhodly, že detaily nezveřejní. Více detailů vám k tomu bohužel říci nemohu.

Sice tomu rozumím, ale pokud v Česku o detailech fakticky nikdo nic neví, je to zvláštní. Existují doložky o mlčenlivosti, které musíme dodržovat. Mohu ale jednoznačně říci, že

ve smlouvě s Westinghousem není nic, co by mělo negativní dopad na Českou republiku.

Z následných kroků KHNP se dá vyvodit, že součástí dohody bylo stažení KHNP z dalších evropských jaderných tendrů.

Může to tak vypadat, jde ale o naši strategii stáhnout se z některých zemí poté, co jsme zvážili podmínky, jimž zde čelíme (KHNP se stáhla z tendrů ve Slovinsku, Švédsku a Nizozemsku – pozn. red.). Máme také jako KHNP povinnost udržovat a stavět jaderné reaktory doma v Jižní Koreji (vládní plán počítá se stavbou dvou velkých reaktorů do roku 2038 – pozn. red.). Zároveň se chceme více zaměřit na schopnost stavět malé modulární reaktory. Při zvážení všech těchto okolností jsme se rozhodli některé trhy opustit.

Česko a Dukovany tedy budou jediným projektem KHNP v Evropě?

Usilujeme o další tendry po celém světě. Zároveň také máme nějaké kapacity. Stále se v Evropě zajímáme o některé trhy, ale hlavně kvůli malým modulárním reaktorům. Pokud jde o velké reaktory, zaměřujeme se na Dukovany a v budoucnu na Temelín. V Evropě pracujeme ještě v Rumunsku na projektu výstavby a rekonstrukce zařízení na odstraňování tritia (radioaktivní izotop vodíku), což jsou velké zakázky.

GE Hitachi a Rolls-Royce jsou ve vývoji malých reaktorů asi nejdále. Jak je na tom v designu malých reaktorů KHNP?

Vyvíjíme vlastní design a připravujeme ho k certifikaci u korejského regulátora. Jsme ve stavu schvalování jeho designu. Plánujeme, že bychom se na SMR (small modular reactors) více zaměřili ve 30. letech tohoto století. Nebudeme první na světě, ale budeme konkurenci hned následovat a dokážeme s naším modelem příležitosti využít.

Ještě se vrátím k dohodě s Westinghousem. U jaderné elektrárny Baráka jste se s Američany dohodli, že do ní dodají řídicí systém. Bude to stejné u Dukovan? A jsou kvůli tomu automaticky vyloučeny české firmy jako I&C Energo nebo ZAT?

Není pravda, že by nemohly získat zakázky. Sice nemohu komentovat podrobnosti dohody, ale mohu říci, že obě firmy, které zmiňujete, budou mít v Dukovanech svoje místo. Určitě nejsou vyloučeny.

■ Spojené státy

Ministr obrany USA Hegseth odmítá vinu za únik informací. Tvrdí, že za všechno mohou média, která ho chtějí zničit

Václav Lavička
vaclav.lavicka@hn.cz

Náklonnost k alkoholu, finanční machinace, obvinění ze sexuálního násilí, podivné tetování na těle a v poslední době lehkomyšlné, až nebezpečné hraní s tajnými informacemi. To všechno jsou důvody, proč se od amerického ministra obrany Petea Hegsetha odvracejí i mnozí jeho věrní. S Trumpovým oblíbencem, jenž se namočil do velkého skandálu, prostě nechce nic mít. Ačkoliv prezident o Velikonočním pondělí prohlásil, že za svým ministrem pevně stojí, zdá se, že dny čtyřiačtyřicetiletého Hegsetha, jenž se stal druhým nejmladším ministrem obrany v dějinách USA, jsou sečteny. Tvrdí to několik zdrojů, na které se odvolávají západní média, například německý časopis Der Spiegel.

Na ministra obrany se v sobotu provalil už druhý „chatovací skandál“, o němž nejdříve informoval v neděli list The New York Times. Podle něj na aplikaci Signal „tlachal“ o vojenských úderech USA proti povstaleckým Húsiům v Jemenu také se svojí manželkou Jennifer, bývalou producentkou televizního kanálu Fox News, dále svým bratrem a advokátem.

Ale předtím, zhruba v polovině března (kdy USA zahájily úder na jemenské povstalce), se Hegseth zapojil do jiné chatové skupiny, kterou dal dohromady Trumpův poradce pro národní bezpečnost Mike Waltz. Ten do ní „omylem“ přizval také šéfredaktora časopisu The Atlantic Jeffreyho Goldberga (ten o tom později informoval veřejnost).

Všichni lžou a útočí na mě

Když se ho televizní reportérka během pondělních velikonočních oslav ve Washingtonu ptala, co říká obvinění, že nese hlavní odpovědnost za únik tajných informací, nenechal ji kloudně ani domluvit a přešel

do verbálního protiútku. Vášnivě – až se mu zlomil hlas – odrážel kritiku s tím, že jde o „typický mediální příběh“, v němž hrají hlavní roli „anonymní zdroje a bývalí ukřivdění zaměstnanci“. „Cílem je zdeptat člověka a zničit jeho pověst“, prohlásil Hegseth a dodal, že všechno je to podvod a „fake news“, tedy lež.

Ministr se ani neobtěžoval zprávu The New York Times demontovat, nýbrž podnikl klasický proti-

~
Na ministerstvu obrany USA panuje naprostý chaos, citlivými operačními plány počínaje až po masové propouštění.

útok, s nímž Trumpovi lidé na podobná obvinění reagují: Nevznikl žádný skandál, jsou to jenom lži šířené v médiích, na nichž leží veškerá vina.

Avšak obvinění vznesená v médiích jsou podle časopisu Der Spiegel vážnější, než si ministr Hegseth myslí. Nepocházejí jenom od opozičních demokratů (kteří ale nejsou příliš důrazní) a nedávno vyhozených vysoce postavených úředníků Pentagonu, nýbrž také od straně věrných a oddaných republikánů.

Patří k nim bývalý hlavní mluvčí Pentagonu John Ulyot, který ze své funkce odstoupil a v sobotu na evropském serveru Politico zveřejnil zprávu přibližující „zdrucující poměry“ na americkém ministerstvu obrany.

Pete Hegseth se ve svých 44 letech stal druhým nejmladším ministrem obrany v historii USA. Vypadá to ale, že jeho dny ve funkci jsou sečteny. Foto: Profimedia

„Už měsíc tam panuje naprostý chaos, citlivými operačními plány počínaje až po masové propouštění“, napsal mimo jiné Ulyot. Jak dodal, je pro něj stěží představitelné, aby se Hegseth nadále udržel ve své funkci.

Už se našli i obětní beránci

Únik informací z Pentagonu se ovšem vyšetřuje a Hegseth v důsledku toho minulý měsíc propustil tři významné poradce, připomíná list The Wall Street Journal. Jako první musel odejít Dan Caldwell, neboť byl označen jako původce uniků informací. Po Caldwellově odchodu byli v pátek ze stejných důvodů ještě propuštěni Darin Selnick, který se nedávno stal Hegsethovým náměstkem, a Colin Carroll, šéf kanceláře náměstka ministra obrany Steva Feinberga.

Jak poznamenává list, dosavadní zprávy vedou k otázce, zda je Hegseth schopen řídit tak obrovský kolos, jímž je ministerstvo obrany USA.

Rozhodl hlas viceprezidenta

Prezident Donald Trump nominoval Hegsetha na post ministra obrany loni v listopadu. Výbor Senátu pro ozbrojené síly tuto nominaci potvrdil 24. ledna, tedy pár dnů před Trumpovou inaugurací. Ale byla to zvláštní procedura, neboť poměr hlasů mezi senátory byl 50 ku 50. Patovou situaci rozetnul svým hlasem pro Hegsetha viceprezident J. D. Vance, zastupující hlavu státu. Podle Ústavy USA je totiž prezident současně předsedou Senátu.

Proti Hegsethovi se postavil mimo jiné republikánský senátor Mitch

McConnell (82 let), který varoval, že samotné ambice „být hybnou silou změn“ rozhodně nestačí pro to, aby člověk zvládl řízení tak spleťtého kolosu, jakým je Pentagon.

Pete Hegseth, jenž se ve svých 44 letech stal druhým nejmladším ministrem obrany v historii USA, bývalý spisovatel a moderátor televizní stanice TV Fox, studoval politologii na Princetonské univerzitě. V roce 2003 byl jmenován důstojníkem pozemních jednotek Národní gardy. Sloužil mimo jiné na námořní základně v Guantánamu na Kubě, byl vyslán také do Iráku a Afghánistánu. V roce 2014 se stal příspěvkem do zpravodajského pořadu Fox News. Donalda Trumpa podporoval už během jeho první prezidentské kampaně v roce 2016.

Inzerce

BRUSELSKÝ DYKTÁT

Celý díl najdete na Herohero, Gazetisto nebo Forendors

Budeme bohatí jako Američané?
Muž, který psal Draghiho zprávu,
exkluzivně vysvětluje, jak to udělat

HN064276-16

Efektivní komunikace mezi zaměstnavateli a zaměstnanci:

Klíč k lepším pracovním podmínkám v sociálních službách

Projekt „Posílení úrovně sociálního dialogu v odvětvích a podpora adaptace odvětví na změny“ reg. č. CZ.03.01.03/00/22_001/0000890, financovaný z Operačního programu Zaměstnanost plus a spolufinancovaný Evropskou unií, se zaměřuje na zkvalitnění pracovních podmínek zaměstnanců v sociálních službách a na podporu efektivního řízení lidských zdrojů.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ve spolupráci Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR (KZPS ČR) a Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS) vzniká soubor inovativních opatření, která mají přispět k efektivnějšímu řízení lidských zdrojů a zvýšení kvality pracovního prostředí v odvětví sociálních služeb. Spolupráce expertů z řad obou subjektů podporuje vytvoření stabilního a motivujícího pracovního prostředí, které napomáhá nejen spokojenosti zaměstnanců, ale i dlouhodobé udržitelnosti sociálních služeb. Sociální služby čelí řadě výzev v oblasti personální politiky, zejména v oblasti efektivního náboru zaměstnanců, stabilizace pracovního prostředí a zvyšování spokojenosti pracovníků. Inspirace zahraničními zkušenostmi z Nizozemska, Itálie a Rakouska pomáhá optimalizovat stávající postupy a vytvářet podmínky pro vyšší efektivitu a udržitelnost sociální péče. Zkušenosti těchto zemí ukazují, že aktivní zapojení zaměstnanců do pracovního dialogu výrazně zvyšuje je-

jich spokojenost a snižuje fluktuaci. Otevřený sociální dialog a pravidelné hodnocení pracovních podmínek jsou klíčové pro dosažení pozitivních změn. V rámci projektu bylo provedeno šetření mezi poskytovateli sociálních služeb zaměřené na personální strategii, kvalitu pracovního prostředí a spokojenost zaměstnanců. Výsledky ukazují, že pravidelné vyhodnocování pracovního prostředí a komunikace se zaměstnanci mají přímý dopad na stabilitu týmu. V rámci projektu bylo zjištěno, že 70 % poskytovatelů sociálních služeb aktivně sleduje spokojenost zaměstnanců a přizpůsobuje své strategie jejich potřebám.

Pravidelná zpětná vazba a transparentní komunikace výrazně přispívají ke stabilitě týmu a vyšší loajalitě pracovníků. Dále bylo zjištěno, že 84 % organizací se zaměřuje na pravidelné monitorování pracovního prostředí, zatímco 68 % poskytovatelů aktivně sleduje bezpečnost a ochranu zdraví při

práci. Tyto hodnoty ukazují na vysoký zájem o vytváření bezpečného a pozitivního pracovního prostředí. Pokud jde o vzdělávání, cca 84 % poskytovatelů pravidelně monitoruje vzdělávací potřeby zaměstnanců, což přispívá k jejich profesnímu růstu. Přesto pouze 66 % organizací systematicky hodnotí profesní a osobní rozvoj zaměstnanců, což naznačuje prostor pro další zlepšení. Celkově je zřejmé, že organizace, které aktivně zapojují zaměstnance do dialogu o pracovních podmínkách a sledují jejich spokojenost, dosahují pozitivních výsledků v oblasti stabilizace personálu i kvality poskytované péče. V rámci projektu se také řeší výzvy spojené s fluktuací zaměstnanců a nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. Zlepšení pracovních podmínek, systematické vzdělávání a podpora pracovního růstu jsou klíčové pro udržení kvalifikovaného personálu. Další výzvou je standardizace metod sledování spokojenosti zaměstnanců, neboť v některých organizacích chybí jednotný přístup.

Závěrem lze konstatovat, že pravidelné sledování a zlepšování pracovních podmínek je nejen potřebné, ale i strategicky výhodné pro stabilitu sociálních služeb. Organizace, které aktivně zapojují zaměstnance do dialogu o pracovních podmínkách, dosahují pozitivních výsledků nejen ve stabilizaci personálu, ale i v kvalitě poskytované péče. Výsledky projektu ukazují, že tam, kde jsou přijata konkrétní opatření vycházející z potřeb zaměstnanců, je fluktuace výrazně nižší a angažovanost pracovníků vyšší.

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR je největší zaměstnavatelský svaz s nejširším spektrem podnikatelů. Prostřednictvím našich členů zastupujeme nejvíce zaměstnavatelů a zaměstnanců v České republice: 140 asociací, svazů podnikatelů a zaměstnavatelů s více než 23 000 členskými subjekty a jejich 1 750 000 zaměstnanci. Formulujeme společné podnikatelské a zaměstnavatelské zájmy našich členů a prosazujeme je v součinnosti s příslušnými státními a veřejnými orgány, ostatními zaměstnavatelskými organizacemi a zástupci odborů. Aktivně komunikujeme jako sociální partner zastupující stranu zaměstnavatelů s vládou v Radě hospodářské a sociální dohody – tripartitě.

www.kzps.cz

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

Vás srdečně zve na konferenci

Flexinovela, zákoník práce a trh práce v ČR

9. června 2025

Hotel Olšanka, s. r. o., Praha 3, Táboritská 23/1000

Z programu:

- Flexinovela aneb Zásadní změny zákoníku práce
- Valorizační mechanismus minimální mzdy, transparentní odměňování
- Evidence DPP a digitalizace dávek
- Rekvalifikace, aktivní politika zaměstnanosti a podpora úřadů práce pro zaměstnavatele
- Úrazové pojištění a souvislosti v návaznosti na ZP
- Potřeby a budoucnost trhu práce v ČR
- a další

Na konferenci vystoupí například:

- Marian Jurečka, ministr práce a sociálních věcí ČR
- Daniel Kryštof, generální ředitel Úřadu práce ČR
- František Boháček, ředitel České správy sociálního zabezpečení
- Irena Machátová, ředitelka Centra pojištění odpovědnosti za pracovní úrazy, Kooperativa pojišťovna, a. s.

Kompletní program a registrace: <https://eventy.eezy.cz/udalost/flexinovela-zakonik-prace-a-trh-prace-v-cr/>

Partneři
konference

Kooperativa
VIENNA INSURANCE GROUP
Pro život, jaký je

EEY

U2S
UNIE ZAMĚSTNAVATELSKÝCH
SVAZŮ ČESKÉ REPUBLIKY

SPČR
SVAZ PERSONALISTŮ
ČESKÉ REPUBLIKY, Z. S.

ASOCIACE POSKYTOVATELŮ
SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČR

Martin Ehl
martin.ehl@hn.cz

Zbrojení v Evropě je velká šance pro české firmy. Nejen přímo těch obranných

Pomáhala Evropě nakupovat munici, teď jím řízená agentura organizuje třeba výběr protivzdušné obrany. Jiří Šedivý na konci svého mandátu vysvětluje, v jaké situaci se nachází evropský obranný průmysl a jaké jsou šance toho českého.

Evropský obranný průmysl má nyní tři úkoly, které musí splnit najednou, říká český diplomat a expert na obranu Jiří Šedivý, kterému na konci dubna vyprší mandát ředitele Evropské obranné agentury (EDA). Klíčové je podle něj kombinovat aktuální potřeby bojující Ukrajiny s pohledem do budoucna a vývojem nových technologií.

V rozhovoru pro HN Šedivý vysvětluje, jaké možnosti mají v rámci navyšování peněz na obranu v EU české firmy a kde vidí největší šance českého průmyslu, jak se podílet na výzbrojování Evropy. Popisuje také slabiny evropské obrany a vysvětluje, proč je v tuto chvíli nemožné uvažovat o evropské armádě nezávislé na NATO. „Pořád věřím, že na summitu NATO v Haagu v červnu USA potvrdí závazek obrany Evropy,“ říká Jiří Šedivý.

Do obrany Evropy míří velké peníze. Bude stačit celý sektor obranného průmyslu prostě takhle pokropit penězi a budeme mít všeho dost?

Není to jako v té pohádce o živé vodě, kdy se pokropí mrtvý princ a ten ožije a je opět v plné síle. Doháníme dlouhodobý deficit investic do obrany. Současný vnitřní dluh do velké míry vznikl kvůli velkému propadu v důsledku finanční krize po roce 2008. Někteří spojenci škrtali až polovinu obranných rozpočtů. Tento trend se začal lámat po roce 2014 po obsazení Krymu Ruskem. Tehdy Američané v NATO přišli se závazkem zvýšit výdaje na obranu na dvě procenta HDP do roku 2024. Na nominální hodnotu výdajů na obranu z roku 2007, tedy před vypuknutím finanční krize, se státy Evropské unie vrátily až v roce 2022. Po ruské invazi na Ukrajinu vidíme trend nárůstu investic do obrany a zejména více než kdykoliv dříve se investuje do modernizace armád. Jsou to zejména nákupy nových zbraní.

V celkovém pohledu je možné říci, že za poslední tři roky dokázal evropský průmysl navýšit výrobu o nějakých třicet procent. Ale ani to není evidentně dostatečné, protože jsme opravdu v dlouhodobém opotřebovacím konfliktu s Ruskem. Evropská komise s členskými státy uvažují investovat během příštích čtyř let až 800 miliard eur. Jsou tam i další nástroje pro podporu obranných investic, jako například zrušení dluhové brzdy nebo odpuštění daně z přidané hodnoty ve vojenských zakázkách. Může to znít velkolepě, ale vzhledem k tomu dlouhodobému investičnímu deficitu se i při takto velkých částkách nedá tato hluboká propast v obranných schopnostech za čtyři roky dohnat.

Hodně lidí si myslí, že je to jen kvůli Ukrajině. Neutíká nám tady širší pohled?

Ano. Jsme momentálně maximálně soustředěni na podporu Ukrajiny. Zároveň ne-

lze vyloučit, že by se Rusko během příštích několika let mohlo pokusit o vojenskou provokaci vůči NATO. Takže my nyní kombinujeme doplňování našich vlastních zásob pro vojenskou obranu, které jsme do velké míry vyčerpali tím, jak podporujeme Ukrajinu. Máme před sebou tři úkoly. Musíme zvýšit vlastní obrannou připravenost na možnou budoucí válku v několika příštích letech. Za druhé musíme udržet podporu Ukrajině. Za třetí bychom měli hledět dál do budoucna a vytvářet strategické schopnosti nové generace, podpořené novými technologiemi, jako jsou například drony řízené umělou inteligencí.

Co jsou z pohledu obranného průmyslu největší evropské slabiny?

Tím, jak byl průmysl dlouhodobě podfinancován, se soustředil na vývoz a nějakých šedesát procent kontraktů jde mimo EU. Je proto strašně důležité začít konsolidací a spojováním poptávky. Ve chvíli, kdy bude silná společná poptávka ze strany členských států, průmysl členských států za ní půjde a bude mnohem více spolupracovat.

~
Ve skupině, která řeší nové materiály, je česká firma, která dělá 3D tisk náhradních dílů, což je důležité pro operační nasazení.

Jde třeba o společné nákupy a objednávky? Je možné představit si něco takového v EU?

Příkladem společného nákupu je česká muniční iniciativa, která skutečně funguje a je oceňována. Ale pořád je to řešení momentálního problému. Dívejme se dál do budoucna. Nemusíme mít zaručenou podporu ze strany Spojených států. Velké sjednocující projekty, o kterých se v EU diskutuje – to je například integrovaná protivzdušná a protiraketová obrana, což je něco, co Evropa nemá. Další věc je role dronů, a to nejen ve vzdušné válce. Na Ukrajině vidíme, jak rychle probíhá inovační cyklus. V případě dronů to není jen schopnost je využívat, ale také se proti nim nějakým způsobem bránit.

Ještě něco Evropě chybí v porovnání s USA?
V kontextu, kdy USA už nebudou mít zájem na řešení evropských problémů, je to napří-

klad logistika a strategická přeprava, tedy větší množství velkých dopravních letadel. To je něco, co víme už léta. Stejně jako naše omezená schopnost integrovat nové technologie do vojenství. To se týká v zásadě technologií dvojího užití vznikajících v civilním sektoru, které mají vojenské využití. Patří mezi ně umělá inteligence, kybernetická bezpečnost, kvantové počítače a nové materiály.

Má tedy smysl investovat do řekněme starých typů zbraní, jako jsou děla či tanky, nebo dávat víc peněz do nových technologií? Není lépe udělat technologický skok kupředu, kdybychom víc investovali do novinek?
To je zásadní otázka. Ideálně bychom měli být schopni kombinovat a integrovat řekněme tradičnější systémy s moderními technologiemi.

Co je z vašeho pohledu nejméně doceněná zbraň té blízké budoucnosti? Nebo co v Evropě podceňujeme?

Takhle se to nedá říci. Všichni vidíme, co se děje na Východě, vidíme tam rychlou inovaci. Víme, kde máme hluboké slabiny, o tom už jsem mluvil. Kromě toho ještě potřebujeme systémy pro elektronický boj nebo dokončit projekty vojenské mobility, to znamená schopnosti v případě nutnosti rychle přesunout vojáky a techniku napříč Evropou. A na Spojených státech jsme závislí v celé architektuře nejrůznějších sledovacích prostředků, která buď začíná, nebo končí, záleží na úhlu pohledu, ve vesmíru.

Máme na to dost času?

Na jednu stranu věřím, že USA na summitu NATO v Haagu v červnu potvrdí základní závazek kolektivní obrany vůči nám, spojencům. Ale zároveň budou vyžadovat mnohem vyšší investice na vyplnění vojenských nedostatků, ve kterých jsme na USA v Evropě závislí.

Má cenu v této situaci uvažovat o evropské armádě či oddělení evropského pilíře NATO?
Armáda je základním atributem státu. A Evropská unie není federací a nejspíš dlouho nebude. Uvažovat o tom, že si budeme vytvářet evropskou strukturu velení a řízení? To je předčasné. Páteří evropské obrany je velicí struktura NATO. Je tam plánování, organizace velkých cvičení, schopnost bránit se společně. Je to obrovská organizace, která je do značné míry závislá na USA. Představa, že z toho můžeme vyjmout jakýsi evropský pilíř, je zkrslá. Technicky by to bylo krajně obtížné. Byla by to také politická rezignace na atlantické spojení. Evropští spojenci by měli dělat maximum pro udržení jádra kolektivní obrany Evropy a Západu v rámci atlantické aliance. Evropané by zároveň měli zvyšovat vlastní operační autonomii pro situace, kdy USA a NATO nebudou mít zájem zasahovat. Máme dost svých problémů v Africe nebo na Blízkém východě.

Je možné uvažovat o evropském jaderném deštníku? Dokážete si třeba představit vývoj a vlastnictví jaderných zbraní Německem?
Technicky si může člověk představit ledačcos, ale tohle je výsostně politická otázka. V tomto případě už bychom byli v úplně jiném geopolitickém světě, kde by se mimo jiné přestavěla celá architektura globálních smluv o jaderných zbraních. Kdybychom se dostali do situace, že budeme řešit evropský jaderný deštník, nestačilo by na obranu ani pět procent HDP. Navíc, něco takového se nedá udělat přes noc ani dvě, to je jako maraton. Můj tip je, že ze summitu v Haagu vzejde potvrzení jaderného odstrašení založeného na amerických zbraních.

~
Evropští spojenci by měli dělat maximum pro udržení jádra kolektivní obrany Evropy a Západu v rámci atlantické aliance.

Zpět k Evropské unii. Bude pro ni hlavním nástrojem zbrojení Evropská obranná agentura, nebo nějaká nová instituce? Mluví se i o nové obranné bance...

Po pěti letech práce tady v EDA jsem přesvědčený, že i když máme jen 250 lidí a omezený rozpočet 50 milionů eur, tak tu máme unikátní expertizu. Umíme dělat slučování vojenských požadavků mezi členskými státy, harmonizaci standardů, máme podrobný obraz toho, co kdo potřebuje a zamýšlí. Zní to možná technicky, ale jednoduše řečeno, umíme zorganizovat společnou poptávku mezi členskými státy.

Momentálně jsme začali čtyřmi oblastmi, což je protivzdušná obrana, elektronický boj, sebevražedné drony a vytvoření společné námořní platformy. Evropská komise nyní mluví o 800 miliardách investic do obrany během příštích čtyř let. Velice důležité je, aby se tohle úsilí a peníze netříštily a aby se do těchto priorit ve spolupráci s členskými státy racionálně investovalo.

V jednodušších sektorech, jako je třeba munice, jsme schopni udělat rámcové smlouvy s průmyslem. Třeba na dělostřeleckou munici ráže 155 milimetrů jsem podepsal šedesát rámcových smluv s více než dvaceti evropskými výrobci. My děláme základní seznamku, slučujeme poptávku, tedy začátek, a realizaci už pak dáváme někam jinam. Vzhledem k omezenému počtu lidí v agentuře už nejsme schopni (a není to naší ambicí) udělat velká výběrová řízení. To budou v budoucnu nejspíš dělat buď koalice různých států, které se shodnou, že potřebují to nebo ono, anebo například nákupní a akviziční agentura NATO se zkratkou NSPA.

Jaké vidíte šance pro český obranný průmysl?
Český průmysl – a nejen obranný – má velký potenciál. V naší agentuře máme pracovní skupiny v patnácti technologických oblastech. Velké evropské firmy jsou ve všech z nich, ale jsou tam i ti nejmenší. Namátkou třeba Univerzita Hradec Králové je ve skupině zabývající se ochranou proti zbraním hromadného ničení, protože to dělá dobře.

Pro český průmysl je všechno tohle velká příležitost, a to nejen pro ten, který je tradičně vnímán jako obranný. Máme několik případů, že třeba ve skupině, která řeší nové materiály, je česká firma, která dělá 3D tisk náhradních dílů, což je důležité pro operační nasazení, aby

Evropská obranná agentura

■ EDA byla založena v roce 2004 a pomáhá zemím EU rozvíjet jejich vojenské zdroje.

■ Má na starosti výzkum a inovace při vývoji obranných technologií a vojenských schopností, ladí požadavky jednotlivých členských států EU pro budoucí kooperaci na společné obraně. Věnuje se také posilování pozice evropského obranného průmyslu.

■ Má asi 250 zaměstnanců a rozpočet 50 milionů eur.

si vojáci uměli rychle opravit techniku a nemuseli ji vozit někam daleko do dílen. Firmu nemohu bohužel jmenovat. Spolupracujeme s výzkumnými ústavami nebo firmami, které se zabývají například numerickou simulací v kosmickém průmyslu, nanomateriály, informačními technologiemi nebo kybernetickou obranou. Jsme dobří v chemii a v ochraně proti zbraním hromadného ničení obecně.

Velký potenciál vidím v různých sledovacích, navigačních nebo komunikačních prostředcích včetně těch, které se pohybují ve vesmíru. My Češi jsme někdy příliš soustředění na tradiční hardware, tanky, děla, ale budoucnost je v technologiích dvojího užití, které dokážou znásobit možnosti i těch tradičních zbraní.

Pět let v čele EDA. Jiří Šedivý 30. dubna ukončí své působení ve funkci ředitele Evropské obranné agentury. „Po pěti letech práce tady v EDA jsem přesvědčený, že i když máme jen 250 lidí a omezený rozpočet 50 milionů eur, tak tu máme unikátní expertizu,“ říká.

Foto: HN – Libor Fojtík

Český průmysl teď trochu hledá nové možnosti, tradiční obor automotive je v krizi. Co byste poradil firmám hledajícím možnosti právě v obranném průmyslu?

Je to hodně o výzkumu a vývoji. V Americe se do toho investuje mnohem víc než v Evropě. Loni evropské vlády investovaly necelých dvanáct miliard eur do obranného výzkumu a vývoje, zatímco americké ministerstvo obrany investovalo téměř 140 miliard. Jako základní výzvu vidím využít inovační potenciál, který v Čechách je. Stačí se podívat na start-upy, které odcházejí z Evropy, protože nemají kapitál.

Je potřeba vytvořit vzorec k propojení inovačního potenciálu s požadavky armády. Ministerstvo obrany na to bude mít čím dál víc

peněz. Prostě propojit tradiční průmysl a technologické start-upy. Je potřeba vytvořit jasnou strategii, určit si základní dlouhodobé priority a na to navázat peníze. Tyto domácí priority by měly být relevantní pro EU a NATO.

Tohle tedy může být způsob, jak se dostat do velkých evropských projektů?

Ano. To je také ona zprostředkovatelská role EDA. Zmínil jsem naše pracovní skupiny, ve kterých se setkávají a propojují velké firmy s malými a středními, se start-upy, s univerzitními inovačními centry. Výborně v tom umí chodit například Řekové nebo Estonci. Hodně aktivní jsou Poláci, Litevci nebo Lotyšci. Například menší estonská firma vede velký evropský klastr na vývoj autonomních pozemních dronů. Ti, kteří již jsou nebo budou zaháčkovaní ve společných projektech, kteří komunikují s dalšími firmami a s institucemi zde v Bruselu, budou mít šanci si na ty peníze sáhnout.

Co víc pro to mají udělat?

Základem je komunikace. Kromě už zmiňovaných technologických pracovních skupin EDA poskytuje platformu na propojování firem. Každoročně udělujeme inovační cenu. Většinou vyhrávají malé, v podstatě garážové firmy. Víc než peníze jde o pozornost, které se jim dostane. Současně výherce okamžitě zapojujeme do našich projektů. Češi se tam příliš nehlásí. Ale když s vítězi mluvím o tom, jak se jim to podařilo, říkají: sledujeme možnosti v EDA, jsme zapojení do vašich pracovních skupin, a když jsme projekt zpracovávali, konzultovali jsme to s vašimi experty.

JIŘÍ ŠEDIVÝ (61)

■ Má české a britské vzdělání v oblasti válečných studií, politologie a mezinárodních vztahů. Působil jako vysokoškolský pedagog, ředitel Ústavu mezinárodních vztahů, krátce byl ministrem obrany i jeho náměstkem, dále byl náměstkem vicepremiéra pro evropské záležitosti.

■ Několik let působil v NATO jako náměstek generálního tajemníka a poté jako český velvyslanec. Byl i zvláštním zmocněncem ministra zahraničí pro odolnost a hybridní hrozby.

■ Od roku 2020 je ředitelem Evropské obranné agentury (EDA), jeho mandát (o dalším se ucházet nemůže) vyprší na konci dubna. Poté se Šedivý vrátí na ministerstvo zahraničních věcí.

Inzerce

HN064670-5

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Jak připravit pracovní trh a sami sebe na budoucnost

TRENDY PRÁCE 2025

za účasti **DARONA ACEMOGLUA** nositele Nobelovy ceny za ekonomii 2024

22.–23. května | **centrála ČSOB, Praha**

trendypracesummit.cz

GENERÁLNÍ PARTNER

HLAVNÍ PARTNER

SKODA

PARTNER

PARTNER EXPO ZÓNY

■ Kapitálové trhy

Co se stane, když to Trump opravdu udělá? Jeho útoky na centrální banku budí strach

David Busta
david.busta@hn.cz

Nekompetentní americký prezident je pro ekonomiku a investory neštěstí, ale pořád existuje centrální banka, která je podobně mocná. A dokud v jejím čele bude stát neoblomný guvernér Jerome Powell, nic až tak hrozného se stát nemůže. Podobně se poslední týdny uklidňují finančníci uprostřed chaosu, který přinesl americký prezident Donald Trump na kapitálové trhy. Během velikonočních svátků se ale začala zhmotňovat jejich noční můra, když Trump využil tento čas k agresivním útokům na šéfa centrální banky a výhrůžkám ohledně jeho vyhazovu. Pokud by k tomu došlo, americké trhy by zasáhlo zemětřesení.

„Vzhledem k tomu, že náklady na energie výrazně klesly, ceny potravin (včetně Bidenovy vaječné katastrofy!) jsou podstatně nižší a většina ostatních věcí má klesající tendenci, neexistuje prakticky žádná inflace,“ uvedl Trump naposledy, když požadoval po Fedu snížení úrokových sazeb v rozporu s jakýmkoliv zvyklostmi, neboť centrální banka je nezávislá. Trump předsedu Fedu kritizoval ale už ve čtvrtek. „Nejsem s ním spokojený. Když budu chtít, aby odtamtud odešel, odejde opravdu rychle, to mi věrte,“ prohlásil. Pro trhy je v této situaci nejhorší nejistota, protože není jasné, zda má prezident pravomoc Powella odvolat.

Podle amerických médií se teď Bílý dům snaží zjistit, za jakých okolností by to bylo možné. Šéfa Fedu jmenuje prezident, ale jeho uvedení do funkce potvrzuje Senát. Powellovo funkční období končí v květnu příštího roku.

Sám guvernér uvedl, že by odvolání být možné nemělo, nicméně zároveň zmínil případ, který právě projednává Nejvyšší soud a který by mohl ovlivnit rozsah pravomoci prezidenta nad federálními agenturami. Jde o případ, kdy Trump odvolal úředníka z Národní rady pro pracovní vztahy (National Labor Relations Board). Není jasné, jak soud rozhodne a zda nedá Trumpovi municí pro případné odvolání Powella.

Trump na Powella útočí dlouhodobě, nicméně agresivita jeho útoků vzrostla poté, co centrální bankéř komentoval potenciální dopady obchodní války. „Ačkoliv přetrvává zvýšená nejistota, je v tuto chvíli jasné, že zvýšení cel bude podstatně výraznější, než se očekávalo,“ řekl Powell s tím, že totéž bude pravděpodobně platit i pro ekonomické dopady, jako jsou vyšší inflace a pomalejší růst ekonomiky. Jinak řečeno investorům sdělil, že banka se může dostat do překérné situace, kdy se bude muset rozhodovat mezi tím, jestli bude primárně krotit inflaci, nebo podporovat ekonomický růst. A zatím Powellova slova vyznívají tak, že pravděpodobnější je první možnost. Navíc může nastat situace, kdy banka nebude schopná ani krotit inflaci, ani podpořit ekonomický růst a dostane se do pastí stagflace.

Trump takový pohled rezolutně odmítá. Z pohledu prezidenta je nutný pokles sazeb, které podle něj dusí jak akciové, tak dluhopisové trhy. Právě růst výnosů dluhopisů měl být jedním z hlavních důvodů, proč se Bílý dům rozhodl odložit platnost takzva-

ných recipročních cel. Paradoxní je, že Trump svými útoky na nezávislost centrální banky tlačí jak na další růst výnosů dluhopisů, tak na pokles akcií. „Trhy se upřímně bojí, že se Trump bude vzhledem k posledním radikálním výrookům snažit stávajícího guvernéra předčasně odvolat. Proto vidíme na trzích opět souběžné prodeje amerických akcií, dluhopisů i amerického dolaru – historicky velmi zřídka viditelná kombinace ‚sell America‘, ze které se mohou na trzích těšit snad jen ceny zlata,“ uvádí hlavní ekonom Patria Finance Jan Bureš.

Americké akcie reagovaly v pondělí na popsany konflikt významnými

propady, když index S&P500 odepsal 2,3 procenta. Výnos desetiletého dluhopisu se vyšplhal na úroveň 4,4 procenta. Zlato jako záchranný přístav se ocitlo nad hodnotou 3500 dolarů za troyskou uncí. V úterý došlo k reverzním pohybům, akcie rostly, zlato a výnosy dluhopisů mírně klesly.

Náladě na trhu poslední dny nepřidává fakt, že navzdory Trumpovým prohlášením se nezdá, že by jednání o clech mezi USA a dalšími zeměmi nějak významně postupovala kupředu. Naopak v případě obchodní války s Čínou dochází spíše k další eskalaci.

Peking naposledy oznámil, že pokud se nějaká země přidá na stranu

USA a pokusí se ho poškodit cly, pocítí odvetu. Komunistická vláda už také například nařídila, že veškerý export prvků vzácných zemin může probíhat jen s výslovným souhlasem strany. Než nový systém licencí naběhne, lze očekávat minimálně pozastavení vývozu. Celý svět včetně USA je přitom na těchto exportech z Číny do značné míry závislý. Podle Mezinárodní energetické agentury asijská země zajišťuje přibližně 61 procent celosvětové těžby prvků vzácných zemin a 92 procent jejich zpracování. Používají se v automobilech, dronech nebo smartphonech.

Americký prezident Donald Trump začal útočit na tamní centrální banku.

Foto: Reuters

■ Celní válka

USA chystají clo 3521 procent na solární panely z Kambodže

Štěpán Svoboda
stepan.svoboda@hn.cz

Spojené státy hrozí rekordními cly čtveřici zemí jihovýchodní Asie – Kambodži, Thajsku, Malajsii a Vietnamu. Podle amerického ministerstva obchodu těží tamní výrobci solárních panelů z podpory čínské vlády a díky tomu mohou dodávat tyto technologie do USA za neférově nízké ceny.

Cla mají ochránit americké výrobce solárů, kteří si dlouhodobě stěžují na to, že nejsou schopni cenově konkurovat čínským firmám. Jde především o firmy se sídlem v Číně, které výrobu přesouvají do zahraničí, aby se vyhnuly dříve zavedeným cům.

„Jedná se o rozhodující vítězství pro výrobu v USA a potvrzení toho,

co jsme dlouho tušili – že solární společnosti se sídlem v Číně podváděly systém, podbízele se cenami, poškozovaly americké firmy a připravovaly naše pracovníky o obživu,“ uvedl Tim Brightbill, právní zástupce Aliance pro solární výrobu, která na vyšetřování tlačila.

Nejvyšší clo ve výši 3521 procent navrhol americké ministerstvo obchodu pro čtyři vývoze z Kambodže, kteří podle něj nedostatečně spolupracovali během ročního šetření, zahájeného během vlády předchozího prezidenta Joea Bidena. Úřad během vyšetřování dospěl k závěru, že čínské banky a dodavatelé poskytovali kambodžským výrobcům solárních panelů zvýhodněné úvěry a vstupy, například polysilikon nebo solární sklo. Podle Spojených států jde o nepřipustné přeshraniční dotace, které

narušují hospodářskou soutěž, a proto podléhají vyrovnávacím cům.

Ne všechny firmy nicméně čelí tak vysokým sazbám. Například výrobky firmy Trina Solar z thajských továren mají čelit cům 375 procent. A malajsijská výroba čínské společnosti Jinko Solar čelí cům jen lehce přesahujícím 41 procent.

Ani jedna z firem se zatím k rozhodnutí ministerstva obchodu USA oficiálně nevyjádřila. Z údajů amerického statistického úřadu vyplývá, že Spojené státy v roce 2023 dovezly ze čtyř dotčených zemí solární zařízení v hodnotě téměř 12 miliard dolarů. Podle agentury Reuters nicméně hrozba uvalení cel způsobila, že dovoz z těchto čtyř zemí letos výrazně poklesl, zatímco rostou dodávky panelů z jiných států, třeba z Laosu a Indonésie.

Zatímco domácí výrobci v USA rozhodnutí vítají, někteří varují, že cla mohou vést k vyšším nákladům pro firmy a spotřebitele, kteří dosud těžili z levnějších solárních produktů. Mezi kritiky patří podle Reuters i oborová skupina Solar Energy Industries Association (SEIA). Sdružení uvádí, že cla by mohla poškodit americké výrobce, protože zvýší ceny dovážených článků využívaných při montáži panelů v USA. Těchto závodů přitom přibývá od roku 2022, kdy byl spuštěn nový vládní program podpory čisté energetiky.

Aby zmíněná cla skutečně vstoupila v platnost, musí ještě americká Komise pro mezinárodní obchod (ITC) v červnu odhlasovat, že byl domácí průmysl dovozem dotovaných a dumpingových výrobků reálně poškozen.

Vláda USA chce tímto krokem zabránit čínským firmám v obcházení dosavadních cel tím, že přesunou výrobu do sousedních zemí. Administrativa Donalda Trumpa už začátkem dubna zavedla tarify až 145 procent na veškerý čínský dovoz a následně oznámila, že celkové zatížení některých produktů může dosáhnout až 245 procent. Čína reagovala zavedením vlastních cel ve výši 125 procent na americké zboží.

Peking varoval, že podnikne tvrdé protiakce vůči jakýmkoli dohodám, které by jiné země uzavřely s Washingtonem na úkor čínských zájmů. Reaguje tak na informace, podle nichž USA podmiňují udělení celních výjimek omezením obchodu s Čínou. Administrativa Donalda Trumpa již otevřela jednání s Japonskem a chystá rozhovory s Jižní Koreou.

Investice

Jak investovat pět milionů? Studenti nabídli odpovědi, svými schopnostmi zaskočili porotu

Tomáš Jodas, Matouš Rendl
autori@hn.cz

V prvním ročníku investiční soutěže Investománie měli účastníci z řad studentů středních škol a bakalářských programů za úkol vytvořit pětimilionové portfolio pro osobu, která miluje technologie a cestování. Ve finálovém kole na pražské Vysoké škole ekonomické se před porotou zkušených finančníků utkalo 10. dubna hned pět finalistů.

Zvítězil šestnáctiletý Sebastián Slabý z Gymnázia Jana Nerudy v Praze, který porotu zaujal způsobem uvažování nad tvorbou portfolio a také svou prezentací.

Slabý postavil investiční strategii na čtyřech pilířích. Zprvu pevně definoval investiční horizont každé akcie. Zadruhé vyhledával podhodnocené akcie. Zatřetí počítal s pravidelným odprodáváním rostoucích akcií. Zároveň pravidelně nakupoval do portfolio burzovních obchodovaných fondů (ETF), aby snížil riziko plynoucí z výběru konkrétních akcií. Na podobném principu přitom funguje i řada investičních fondů.

Kvůli obavám z geopolitického napětí a nepředvídatelnosti amerického prezidenta Donalda Trumpa zvolil téměř třetinovou alokaci portfolio do dluhopisů a hotovosti. Ostatně právě na současné dění v USA se všech pěti finalistů ptal porotce Tomáš Martinec, generální ředitel J&T Investiční společnosti.

Když dostal sám Martinec otázku, jak by přistupoval k portfolio v kontextu aktuálních turbulencí, odpověděl, že investice do amerických akcií stále považuje za nezbytné, nicméně by dnes snižoval jejich váhu v portfolio a k USA přistupoval opatrněji. Za smysluplné považuje investice v Česku, kde podle něj existuje kvalitní trh s potenciálem. Český akciový trh měřený indexem PX v posledních letech dokonce překonává výkonost amerického indexu S&P 500.

Vítěz Investománie Slabý pak v případě konkrétních titulů vybral například technologickou firmu First Solar, průkopníka nové technologie, na které fungují fotovoltaické panely. Také se mu zalíbila německá biotechnologická společnost Genmab, která se soustřeďuje na léčbu rakoviny a velmi aktivně integruje AI do vývoje léčiv. Do portfolio zařadil i firmu ASML, vyrábějící stroje na výrobu mikročipů. Společnost tak hraje klíčovou roli i ve vývoji umělé inteligence.

A jak by porotci sami řešili úkol a naložili s pěti miliony? Šéf pražské burzy Petr Koblík stále věří americkému trhu, zároveň by ale po očku sledoval vývoj v Číně. Analytik XT B Tomáš Cverna by v současném prostředí držel vyšší podíl hotovosti a na pětiletém horizontu sázel na stabilní hodnotové akcie s dividendami, doplněné menší expozicí na technologické firmy. Portfolio manažer J&T Investiční společnosti Michal Semotan by portfolio diverzifikoval i mimo USA. Spojeným státům stále věří, ale ohodnocení akcií je podle něj velmi zajímavé i v Evropě a na rozvíjejících se trzích. Nebál by se část prostředků alokovat do ETF zaměřených na segment kryptoměn.

Asi nejopatrnější by byl investor Aleš Vávra, který by investiční strategii volil obezřetně. Kombinace riskantního apetitu od technologických firem po kryptoměny a relativně krátkého horizontu totiž vzbuzovala otázku, jestli lze vůbec vytvořit portfolio, které vyhoví všem požadavkům fiktivní klientky Agáty Přednické ze zadání soutěže.

Vítězství Sebastián Slabého ale rozhodně nebylo drtivé ve smyslu, že by neměl konkurenci. Naopak podle poroty bylo rozhodování o celkovém pořadí velmi těžké. Druhé místo si tak odnesl dvacetiletý vysokoškolák Daniel Svoboda z Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Jeho strategie

První ročník Investománie má své vítěze Na společné fotografii jsou (zprava v první řadě) finalisté Sebastián Slabý, Daniel Svoboda, Jan Jonáš, Josef Sviták a Jakub Marisko. Ve druhé řadě pak jsou (zprava) ředitel Burzy cenných papírů Praha Petr Koblík, ředitel J&T Investiční společnosti Tomáš Martinec, portfolio manažer J&T Investiční společnosti Michal Semotan, investor Aleš Vávra, analytik XT B Tomáš Cverna a obchodní ředitel XT B Vladimír Holovka. **Foto: Investománie**

spočívala primárně v kombinaci růstového a hodnotového investování, což mu umožnilo dostatečnou flexibilitu a řízení rizika. V krátkodobém horizontu se zaměřil na výběr podhodnocených titulů se zajímavými dividendovými výnosy, silnými fundamenty a stabilním ohodnocením.

Mezi nimi byly například akcie firmy zaměřující se na péči o tělo Bath & Body Works, farmaceutické Bristol-Myers Squibb nebo realitního fondu Realty Income. Pro dlouhodobé cíle vybral Svoboda likvidní akcie z rostoucích sektorů, a to

ASML v oblasti polovodičů a Baidu v oblasti umělé inteligence. Také se zaměřil na ETF zaměřené na rozvíjející se trhy a firmy profitující z trendů v oblasti kryptoměn Terawulf a Marathon. Jeho nejúspěšnější pozice byla Rocket Lab USA, potenciální rival na vesmírný byznys zaměřené SpaceX. Pozice v této firmě vyrostla od chvíle zařazení do portfolio o 147 procent. Celkově jeho portfolio skončilo v zisku téměř 1,2 milionu korun, tedy 23,4 procenta.

Dělené třetí místo v Investománii si pak odnesli soutěžící Josef Sviták

z Nového PORG a Jan Jonáš z Podnikatelské fakulty VUT. Na čtvrtém místě skončil Jakub Marisko z Institutu ekonomických studií Univerzity Karlovy.

První ročník soutěže pořádala studentská organizace Econet, v jejímž čele stojí Mojmír Zálešák. Cílem spolku je šířit osvětu ohledně investování mezi studenty středních i vysokých škol. Přihlásit se do něj může každý. Spolek v jeho úsilí podporuje J&T Investiční společnost nebo Hospodářské noviny.

S přispěním Davida Busty

Inzerce

UDRŽITELNÉ FORUM 2025

Fórum týdeníku Ekonom na téma udržitelnosti a ESG

3. června 2025,

Místo: Port 7, Praha - Holešovice,
Scott.Weber Workspace od 17 hodin

Partneři akce:

PHILIP MORRIS ČR

Partner lokace:

Téma udržitelnosti je dnes skloňované nejen podnikatelským světem, ale i státními institucemi či veřejnými organizacemi. Přijďte se inspirovat a s novináři týdeníku Ekonom ocenit ty nejzajímavější udržitelné projekty.

HN064541-4

■ Auta

CATL překonává konkurenty. Číňané se nepředhánějí jen v „zabijácích Modelu Y“, ale i v supervýkonných bateriích

Ondřej Charvát
ondrej.charvat@hn.cz

Autosalon v Šanghaji začíná teprve ve středu, ale už nyní je jasné, že pozornost nebude upřená jen čistě na auta. Krátce před autosalonem největší výrobce baterií na světě, čínský CATL, představil tři nové baterie pro elektromobily. Firma je označuje za revoluční. Důvod? Jedna se za pět minut nabije na dojezd 520 kilometrů, druhá má celkovou kapacitu na ujetí 1500 kilometrů. Vedle toho firma navíc představila vůbec první sériově vyráběnou sodíko-iontovou baterii na světě.

„Opět posouváme hranice výkonu za hranice možností,“ řekl technologický ředitel společnosti CATL Gao Huan na akci Tech Day v Šanghaji.

CATL v pomyslném závodě o nejkratší dobu nabíjení, nejdelší dojezd a nejvyšší efektivitu baterií pro elektromobily opět předběhl čínské BYD. Konkurent, který nevyrábí jen baterie, ale i auta, minulý měsíc představil baterku Super-e Platform, která se za pět minut nabije na dojezd 400 kilometrů.

Obě zmíněné firmy jsou lídry bateriového trhu. Podle analytici-

ké společnosti SNE Research měl CATL loni na světovém trhu podíl 38 procent, druhý BYD 17,2 procenta. CATL dodává své baterky jak čínským výrobcům, tak i do aut od Tesly, Volkswagenu, Fordu nebo BMW. Celkově se na světě podle CATL pohybuje 17 milionů elektroaut s jejich baterkami.

V čem jsou nové baterie od CATL výjimečné? První, s názvem Shenxing 2.0, je baterie s lithium-železo-fosfátovým akumulátorem. Na plné nabití dojede 800 kilometrů. Dech bere ale především rychlost nabíjení: kapacitu na 520 kilometrů získá po pěti minutách, plnou za patnáct. Každou sekundu do auta přiteče energie na 2,5 kilometru. Takovou rychlostí se nabíjení blíží úrovni tankování benzínu. A ještě jedno srovnání: rychlé nabíječky Supercharger od Tesly vozy nabíjí za 15 minut na dojezd 320 kilometrů.

Druhou novinkou je baterka Freevoy Dual Power Battery. Ta zjednodušeně kombinuje dvě baterky do jedné. Firma koncept přirovnala ke dvoumotorovým letadlům: tedy jeden zdroj energie a druhý umožňující prodloužený dojezd. Celkový dojezd tak činí 1500 kilometrů. Díky technologii takzvaného range extenderu se dostává i nad možnos-

ti slíbené baterie od japonské automobilky Toyota. Ta má v plánu světu představit v roce 2027 nebo 2028 baterku s pevným elektrolytem, díky které auto ujede 1200 kilometrů a u nabíjecího stojanu stráví deset minut. Tato baterka by však měla mít pouze jeden zdroj.

Kromě toho CATL oznámil, že spustil sériovou výrobu vůbec první sodíko-iontové baterie na světě. Na rozdíl od lithium-iontových článků, které jsou nejčastějším typem současných baterií, by sodíkové články měly být odolnější vůči extrémním teplotám. CATL uvedl, že baterie si dokáže udržet 93 procent využitelné kapacity i při teplotě minus 30 stupňů. Podle čínského

CATL spouští bateriovou ofenzivu. Představil tři novinky, které mění zařazení pořádky trhu.

výrobce bude navíc baterka výhledově cenově dostupnější, protože není závislá na omezených zdrojích lithia.

Firmu CATL založil v roce 2011 čínský podnikatel Robin Zeng. Jeho jmění magazín Forbes odhaduje na 33,4 miliardy dolarů, což z něj činí 49. nejbohatšího člověka na světě. Čistý zisk jeho firmy v prvním čtvrtletí roku 2025 vyskočil v meziročním srovnání o třetinu na 1,91 miliardy dolarů, tržby vzrostly o šest procent na 11,6 miliardy.

Načasování novinek a technologických průlomů od CATL nepřichází jen tak a není výhradně spojené pouze s šanghajským autosalonem. Firma plánuje vstup na hongkongskou burzu, při úpisu akcií (IPO) hodlá vybrat pěkný balík peněz. Experti hovoří o tom, že by IPO mohlo firmě přinést až pět miliard dolarů. I proto musí veřejnost zásobovat zprávami o tom, jak je technologicky oproti konkurenci napřed. K IPO by podle zdrojů agentury Reuters mělo dojít už ve druhém kvartále letoška.

Podle německého listu Handelsblatt plánuje CATL peníze použít na financování expanze do Evropy, například na dostavbu továrny v Maďarsku. Evropa se pro firmu stává čím dál důležitějším trhem, napě-

tí mezi Čínou a USA totiž roste. USA omezily dovoz čínských technologií, zároveň Čína zastavila vývoz vzácných kovů a zemin do USA jako odvetu za cla, která na dovoz elektroaut zavedl americký prezident Donald Trump. Tarify se vyšplhaly už na 125 procent.

Kromě baterek analytici oslovění agenturou Reuters očekávají, že na šanghajském autosalonu budou k vidění jak pokroky samořiditelných technologií, tak globální debuty řady čínských značek. Více než 70 mezinárodních výrobců představí na autosalonu přes 100 nových nebo modernizovaných modelů. Hodně budou vidět hlavně ty domácí jako BYD, Geely, Xpeng nebo Zeekr.

Analytici očekávají, že se v Šanghaji objeví zhruba tucet čínských „zabijáků Modelu Y“ od Tesly. Tamní výrobci se snaží technologicky a designově předčít nejprodávanější auto loňského roku a rychlým tempem odhalují kvalitní a levnější alternativy, ať už jde o Xpeng G6 nebo Zeekr E6. Čínský trh je přitom pro Teslu klíčový. Letos se jí ale nedaří, v prvním čtvrtletí ji globálně klesl odbyt o 13 procent na 336 681 vozů. Letos v březnu Tesla v Číně prodala necelých 79 tisíc aut, o 11,5 procenta méně než v loňském březnu.

KURZOVNÍ LÍSTEK

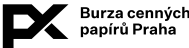
KURZY DEVIZOVÉHO TRHU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

PLATNOST OD 22. DUBNA 2025
POŘADOVÉ ČÍSLO: 77

ZEMĚ	MNOŽSTVÍ	KÓD	KURZ
AUSTRÁLIE	1	AUD	13,975
BRAZÍLIE	1	BRL	3,769
BULHARSKO	1	BGN	12,825
ČÍNA	1	CNY	2,988
DÁNSKO	1	DKK	3,359
EMU	1	EUR	25,080
FILIPÍNY	100	PHP	38,595
HONGKONG	1	HKD	2,816
INDIE	100	INR	25,645
INDONÉSIE	1000	IDR	1,296
ISLAND	100	ISK	17,308
IZRAEL	1	ILS	5,875
JAPONSKO	100	JPY	15,569
JIŽNÍ AFRIKA	1	ZAR	1,173
KANADA	1	CAD	15,777
KOREJSKÁ REPUBLIKA	100	KRW	1,534
MAĎARSKO	100	HUF	6,125
MALAJSIE	1	MYR	4,975
MEXIKO	1	MXN	1,110
MMF	1	XDR	29,808
NORSKO	1	NOK	2,109
NOVÝ ZÉLAND	1	NZD	13,100
POLSKO	1	PLN	5,860
RUMUNSKO	1	RON	5,038
ČNB přestala vyhlášovat kurz ruského rublu			
SINGAPUR	1	SGD	16,704
ŠVÉDSKO	1	SEK	2,297
ŠVÝCARSKO	1	CHF	26,924
THAJSKO	100	THB	65,763
TURECKO	100	TRY	57,106
USA	1	USD	21,849
VELKÁ BRITÁNIE	1	GBP	29,202

KURZOVNÍ LÍSTEK - INDEX PX

BCPP 22. DUBNA 2025

AKCIE						
název cenného papíru	závěrečný kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (ks)	objem obchodů (tis. Kč)	tržní kapitalizace (mil. Kč)	podíl na indexu (%)
Colt CZ	668,00	-1,76	53 683	36 006,76	37 717,30	4,41
ČEZ	1147,00	0,00	131 278	150 710,77	617 074,25	21,64
Doosan Škoda Power	319,50	-0,78	13 290	4 261,00	10 192,05	1,19
Erste	1536,00	-0,07	77 779	119 290,46	630 550,09	17,69
Gevorkyan	252,00	0,00	0	0,00	4 197,63	0,49
Kofoła	446,50	-0,11	1 584	707,04	9 953,35	1,16
Komerční banka	1086,00	0,28	116 904	126 902,08	206 393,50	20,26
Moneta	136,60	-1,16	599 214	82 056,85	69 802,60	13,60
Phillip Morris	17620,00	-0,68	167	2 940,78	33 719,36	3,94
Photon Energy	20,00	-0,99	5 676	113,22	1 224,77	0,14
Primoco UAV	845,00	-1,17	4 823	4055,84	3 979,03	0,47
Vienna Insurance	1004,00	0,60	962	962,23	128 512,00	15,02

INDEX PX					
závěrečný kurz	denní změna %	denní max.	denní min.	1 M změna %	6 M změna %
2 046,71	-0,15	2 055,95	2 042,08	-1,58	25,76

KURZOVNÍ LÍSTEK RM-SYSTÉM

22. DUBNA 2025

RMS				RMS			
název	kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (Kč)	název	kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (Kč)
ALPHABET	3350,00	-4,01	372 032	KARO LEATHER	145,00	0,00	0
APPLE INC.	4560,00	0,00	45 600	KOFOŁA ČS	441,50	0,23	7 544
BEZVAVLASY	695,00	0,00	0	KOMERČNÍ BANKA	1085,00	0,93	18 953 541
COLT CZ GROUP SE	678,00	-0,73	1 503 685	MCDONALDS CORP	6886,00	0,00	0
CPI FIM	23,80	0,85	30 426	MERCEDES-BENZ GROUP	1330,00	0,00	0
ČEZ, A.S.	1148,00	0,35	2 197 613	META PLATFORMS	10820,00	-3,94	21 640
DEUTSCHE BANK AG	516,00	0,00	0	MICROSOFT CORP	8005,00	-3,48	400 476
DEUTSCHE TELEKOM AG	780,00	0,00	0	MMCITÉ	270,00	0,00	0
DOOSAN ŠKODA POWER A.S.	325,00	-0,31	105 969	MONETA MONEY BANK	137,80	-0,14	2 323 823
EMAN	59,50	-4,03	49 989	M&T 1997	284,00,00	0,00	0
ERSTE GROUP BANK AG	1535,00	0,00	835 857	NOKIA CORPORATION	111,20	0,00	27 804
EXXON MOBIL CORP.	2501,00	0,00	0	PHILIP MORRIS ČR	17600,00	-0,56	598 000
FIXED.ZONE	133,00	0,00	0	PILULKA LÉKÁRNY	189,50	4,12	34 020
GEN DIGITAL	561,00	0,00	0	PRABOS PLUS	262,00	0,00	0
GEVORKYAN	254,00	0,00	25 400	VIG	989,00	0,00	14 835
INTEL CORPORATION	427,20	-2,91	231 390	VOLKSWAGEN AG ST.	2474,00	0,00	0

BCPP

22. DUBNA 2025

PRIME MARKET				
název	závěrečný kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (ks)	objem obchodů (Kč)
COLT CZ	668,00	-1,76	53 683	36 006 762,00
ČEZ	1147,00	0,00	131 278	150 710 772,00
DOOSAN ŠKODA POWER	319,50	-0,78	13 290	4 260 996,00
ERSTE GROUP BANK	1536,00	-0,07	77 779	119 290 456,50
GEVORKYAN	252,00	0,00	0	0,00
KOFOŁA ČS	446,50	-0,11	1 584	707 036,50
KOMERČNÍ BANKA	1086,00	0,28	116 904	126 902 077,00
MONETA MONEY BANK	136,60	-1,16	599 214	82 056 849,80
PRIMOCO UAV SE	845,00	-1,17	4 823	4 055 840,00
TMR	520,00	0,97	22	11 440,00
VIG	1004,00	0,60	962	962 227,00

STANDARD MARKET				
název	závěrečný kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (ks)	objem obchodů (Kč)
E4U	216,00	0,00	139	30 024
ENERGOAQUA	3320,00	0,00	0	0
FOOTSHOP	115,00	-2,54	232	26 826
PHILIP MORRIS ČR	17620,00	-0,68	167	2 940 780
PHOTON ENERGY	20,00	-0,99	5 676	113 223
RMS.MEZZANINE	1,11	0,00	0	0
SAB FINANCE	1090,00	0,00	0	0
TOMA	1410,00	0,00	0	0

START MARKET				
název	závěrečný kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (ks)	objem obchodů (Kč)
ATOMTRACE	36,60	0,00	0	0
BEZVAVLASY	710,00	0,00	0	0
COLOSEUM HOLDING	85,00	0,00	0	0
EMAN	64,00	0,79	1 364	81 340
FILLAMENTUM	145,00	0,00	0	0
FIXED.ZONE	136,00	0,00	0	0
HARDWARIO	11,60	0,00	6	70
KARO LEATHER	144,00	0,00	1 458	210 642
M&T 1997	29800,00	0,00	0	0
MMCITÉ	270,00	0,00	225	60 310
PILULKA LÉKÁRNY	190,00	0,53	3 050	579 465
PRABOS PLUS	266,00	0,00	0	0

FIXING ÚROKOVÝCH SAZEB

na trhu mezibankovních depozit 22. DUBNA 2025

termín	1 den	7 dní	14 dní	1 měs.	2 měs.	3 měs.	6 měs.	9 měs.	1 rok
PRIBOR	3,75 %	3,77 %	3,79 %	3,76 %	3,67 %	3,54 %	3,42 %	0,00 %	0,00 %

Zdroj: ČNB, BCPP, RMS

CrossCafe

nabízí zájemcům
o franchisu výhradně
ziskové kavárny

Kavárenský řetězec CrossCafe představuje nový koncept franchisingu, plánuje předání vedení z otce na syna a rozšíření o čtyři až pět nových poboček. Celkový obrat kavárenské skupiny za rok 2024 meziročně vzrostl o 10 procent na necelých 500 milionů Kč. Průměrný měsíční obrat jedné kavárny se zvýšil na 1,1 milionu korun bez DPH a zisk na 135 000 korun bez DPH.

CrossCafe je na trhu 18 let. V současnosti síť čítá 23 kaváren v 10 českých městech, které provozuje celkem sedm franchisantů. Skupinu CrossCafe už od jejího vzniku většinou vlastní Jan Janák, který v současné době firmu začíná připravovat na předání do rukou svého syna Jana Janáka ml.

CrossCafe nyní zásadně mění přístup koncept franchisingu. Nabízí k odkupu výhradně zavedené a prosperující kavárny, což usnadní začínajícím podnikatelům jejich start. CrossCafe tak na sebe bere např. riziko otevření kavárny na nevhodném místě a k prodeji nabízí pouze provozovny, které jsou v prokazatelně v zisku. Franchisantovi tak předá fungující kavárnu s kompletním a proškoleným týmem zaměstnanců, se stálou klientelou, zbožím připraveným k prodeji a se všemi náležitostmi potřebnými k provozu.

Franchisant za každou kavárnu platí CrossCafe roční franchisový poplatek ve výši 5,5 procenta z tržeb a marketingový poplatek 1,5 procenta. Jednorázový vstupní poplatek za licenci je 200 000 korun. Návrh investice se pohybuje okolo 36 měsíců. Prvním krokem pro získání franchisy je vyplnění kontaktního formuláře na webu. Následuje on-line pohovor a první informační schůzka. V další fázi zájemci o franchisu stráví několik dní přímo v kavárně, aby poznali, jak funguje provoz a co všechno péče o kavárnu na denní bázi obnáší. Nakonec se seznámí s ekonomickými parametry provozu kavárny a po podpisu smlouvy absolvují několikaměsíční vstupní školení.

„Oproti jiným projektům se lišíme především v tom, že prodáváme už zaběhnuté a ziskové kavárny. Zároveň jsme franchisantům kdykoli

k dispozici a naši konzultanti s nimi sdílí naše know-how. Kavárnu předáváme s kompletním týmem vyškolených zaměstnanců, kteří kromě jiného přispějí k hladkému převzetí,“ říká majitel sítě CrossCafe Jan Janák st.

Kromě zmíněného týmu konzultantů, který provádí pravidelná školení a pomáhá personálu v nabytí odpovídající expertizy, nabízí součinnost např. v oblasti nábory zaměstnanců nebo zpracování mezd. Franchisantům jsou k dispozici

také odborníci z produktového managementu a marketingu, s nimiž může konzultovat úpravy produktové nabídky tak, aby odpovídala regionálním potřebám.

„V maximální možné míře uplatňujeme vůči franchisantům individuální přístup a na přič síti sdílíme jak úspěchy, tak neúspěchy a z těchto zkušeností čerpáme. Je v našem společném zájmu, aby všechny naše kavárny fungovaly co nejlépe a byly stabilně ziskové,“ vysvětluje.

Franchising je skvělá forma podnikání a investice, ale je potřeba umět poznat správného partnera a vyvarovat se rizik, která nemusí být na první pohled vidět.

1. Skryté náklady a poplatky

Kromě vstupního poplatku se platí i pravidelné licenční poplatky, příspěvky do marketingového fondu a často se musí investovat do povinných úprav interiéru nebo technologií. Všechny finanční závazky, ale i možnosti dodatečné finanční podpory ze strany centrály by měly být jasně dané smlouvou. „Každý vážný zájemce o franchisu absolvuje detailní zaškolení přímo v provozu. Školící program je povinný a trvá šest měsíců,“ dodává jednatel CrossCafe David Štangler.

3. Závislost na rozhodnutí centrály

Pokud centrála špatně odhadne trh nebo spustí nepovedenou reklamní kampaň, nese následky i franchisant. Buďte v pravidelném kontaktu s franchisorem a poskytujte mu zpětnou vazbu na realizované aktivity.

2. Ztráta reputace vinou ostatních poboček

Jedna špatná zkušenost může poškodit důvěru v celou síť. Proto je důležité, aby byl franchisor s franchisanty v úzkém a pravidelném kontaktu, dohlížel na dodržování pravidel, ale také byl připravený pomoci v situaci, kdy se franchisant dostane do potíží.

4. Nerovnováha ve smlouvách

Franchisové smlouvy bývají často jednostranné. Některé obsahují klauzule, které ztěžují odchod ze sítě, ať už z ekonomických, nebo osobních důvodů. Zkonzultujte franchisovou smlouvu s právníkem, abyste se vyhnuli příliš tvrdým sankčním podmínkám pro případ, že byste se rozhodli s podnikáním skončit.

5. Falešné nebo neověřené franchisy

Pod záminkou franchisy mohou fungovat i podvodné či nezkušené projekty bez jasného know-how. Vždy si tedy pečlivě předem proveďte historii franchisora, vlastnickou strukturu a všechny dostupné informace o jeho hospodaření a finančních výsledcích.

CrossCafe

CrossCafe

Staňte se majitelem prosperující kavárny.

HLEDÁME NOVÉ FRANCHISANTY!

**Odhadovaná
návrh
investice do 3 let**

**Garantujeme
podporu po celou
dobu podnikání**

**K prodeji nabízíme
pouze zavedené
a ziskové kavárny**

více zde:

■ Válka na Ukrajině

Martin Ehl
martin.ehl@hn.cz

O roli zázraku v otázce války a míru na Ukrajině

Válka a mír na Ukrajině mohou mít řadu podob. Ku příkladu dočasné příměří má v představě ruského prezidenta Vladimira Putina podobu stovek malých ataků denně na frontě, ale bez dronů a raket mířících na civilní cíle. Tedy v průběhu jednoho dne o Velikonocích, potom už to zase začalo být jedno. Podle některých zpráv Rusové příměří prostě využili k přípravě nových útoků na frontě.

Pro Donalda Trumpa je válka a mír na Ukrajině čím dál větší obtíž kdesi daleko, na čemž vlastně ani nemá zájem, protože zabředává do ekonomické krize, kterou sám pomáhá rozdmýchávat. Prohlášení ministra zahraničí USA Marca Rubia, že USA za pár dní přestanou o míru na Ukrajině vyjednávat, bylo možná impulzem pro Putina, aby nabídl ono krátké příměří, které vlastně klidem zbrani nebylo. Je to hra se slovy, v níž současná americká vláda prohrává, protože nevyvinula žádný tlak na viníka agrese, ruského prezidenta.

V rámci této slovní hry pak zase zvedl čím dál ohranější otázku války a míru Donald Trump, když v prohlášení na cestě z golfu řekl, že příměří může být otázkou několika dní. Zřejmě si myslí, že něco může rozhodnout schůzka jeho ministra Rubia a golfového parťáka alias vyjednávače pro všechno Stevena Witkoffa s ministry zahraničí Francie, Německa, Británie a Ukrajiny ve středu v Londýně.

Tento velmocenský slovní ping-pong sledují na Ukrajině s obavami. Prezident Volodymyr Zelenskij se snaží na nabídky nějak rozumně reagovat. Navrhl třeba Putinovo příměří prodloužit na třicet dní. Nebylo moc co prodlužovat, ale z hlediska Kyjeva jde o racionální pokus.

Evropané pořád doufají, že budou mít na výslednou podobu příměří nějaký vliv a že se například nezhmotní noční můra v podobě toho, že Spojené státy uznají ruskou svrchovanost nad Krymem. Podle agentury Bloomberg je Washington připraven výměnou za příměří oslabit protiruské sankce. Chechot kremelského vládce je slyšet až do vesmíru.

Rusové hrají s Američany svoji obvyklou hru. Řeknou něco, co je libé Trumpovým uším, ale ve skutečnosti provádějí to, co potřebují. Kupříkladu mluvčí Kremlu Dmitrij Peskov v úterý prohlásil, že nejsou žádné plány na rozhovory mezi Ruskem a Ukrajinou, ale ty by se mohly konat,

kdyby Ukrajina byla „ochotna odstranit jisté překážky“. Jaké to jsou, ale už neřekl. Jen den předtím jeho šéf takové přímé rozhovory navrhl – poprvé od invaze v únoru 2022.

Z Trumpova pohledu je to krok vpřed. Z pohledu těch, kteří Rusku opravdu rozumí, je to zdržovací taktika, jak si udělat, co je potřeba, a překrýt to slovní mlhou o vyjednávání. Putinovo velikonoční příměří bylo touto optikou jen krokem, jak nedopustit, aby se Trump, který dosud hájí v jednáních hlavně ruské zájmy, příliš rozčílil.

Na druhou stranu, evropští spojenci se poprvé sešli s americkými vyjednávači minulý týden ve čtvrtek v Paříži, aby si ujasnili, co jsou pro Evropu a Ukrajinu nepřekročitelné červené linie. Ve středu budou to samé řešit v Londýně. Tedy je tu jistá naděje, že Američané začali naslouchat svým tradičním evropským spojencům právě v klíčové otázce budoucí podoby války a míru na Ukrajině. Další možnost se v této otázce posunout může být sobotní pohřeb papeže Františka ve Vatikánu, kam se chystají jak přední evropští státníci, tak Zelenskij a snad i americký prezident Donald Trump.

Trump považuje za hlavní překážku míru nikoli Putina, ale Zelenského. A nevypadá to, že se tento názor změní. Proto bychom kromě opatrné diplomacie mohli v otázce války a míru vsadit třeba i na zázrak či osvětlení, které by Trumpova návštěva Svatého stolce mohla přinést. Jinak totiž není příliš pravděpodobné, že by se splnil scénář některých evropských konzervativců, že Trump se jednoho dne na Putina kvůli jeho zdržovací taktice naštve a vyzbrojí Ukrajinu vším, čím bude potřeba. Tím jediným by nejspíš kremelského vládce ke skutečným jednáním o míru opravdu donutil.

~
Je tu jistá naděje, že Američané začali naslouchat svým tradičním evropským spojencům.

■ Práce

Home office – nový trend, nebo pracovní-módní výstřelek?

Jiří Horecký
autori@hn.cz

Před pandemií covidu byl home office spíše výjimečným benefitem. Během pandemie to pak byla pro řadu profesí jediná možnost výkonu práce. Jak pandemie odeznívala, začaly se objevovat názory, že zásadně změnila trh práce, že firmy pochopily, jak drahá a pro zaměstnance nepopulární je práce v kancelářích. Dokonce se objevily seriózní návrhy zakotvit do českého zákoníku práce právo zaměstnance na home office, které se však nakonec do legislativy nedostalo i díky tlaku zaměstnavatelů. Ono je totiž nebezpečné chtít měnit zákony jen na základě krátkodobých pocitů či dílčích zkušeností.

Po počátečním nadšení, místy až euforii, ale následovalo vystřízlivění z home officů. Amazon, Apple, Starbucks, Deutsche Bank, Meta, Disney, Google, Uber, Bank of England a stovky dalších nejen významných, ale i úspěšných, progresivních, inovativních firem ruší (nebo omezují) home office. Proč? Snížení produk-

tivity, kreativity, inovativnosti, pocitu sounáležitosti s firmou, zhoršení spolupráce s ostatními pracovníky apod. Poučení? Není nikdy dobré generalizovat nové trendy a přístupy bez kritické analýzy, notabene na základě zcela nové, bezprecedentní covidové zkušenosti. Je nutné zachovat si kritický rozum a nedávat hned do zákona právo někoho na něco, co dlouhodobější zkušenost a život nepotvrdily.

Revoluční nápad, který určitě prokáže, že zaměstnanci přece nepotřebují regulaci. Vědí sami, kdy, jak a proč a také jak moc a často chodit do práce. Dejme jim volnost, jsou všichni rozumní, soudní, vstřícní. A kromě toho budeme tou moderní, progresivní firmou, kam se noví pracovníci jen pohnou. Výsledek volných pravidel? Některé firmy ustupují od neomezené dovolené – část zaměstnanců je zneužívá.

Na základě zkušeností několika firem se odměňují ti, kteří benefit zneužívají ve svůj prospěch, na úkor těch, kteří vůči podniku cítí odpovědnost. Část (byť menší) lidí, která tyto benefity nadužívala (až zneužívala), totiž přirozeně velmi negativně působí na většinu / druhou část zaměstnanců. Někteří nastoupili

do daných firem jenom z tohoto důvodu, resp. kvůli novému benefitu. On totiž ten socialisticky rovnostářský přístup nikdy nefungoval a fungovat opravdu nemůže. Všichni lidé nejsou stejní. A všichni pracovníci by neměli za práci ve stejných profesích dostávat stejnou odměnu. Všichni nejsou stejně pracovití, poctiví, ochotní se učit nové věci, ale i ochotní se sami zlepšovat, rozvíjet se a růst.

Debaty a některé pokusy o zavedení nepodmíněného příjmu jsou tady také již nějakou dobu. Dejme všem minimální příjem, bez nutnosti práce nebo snahy – vyjde nás to ve finále levněji. Další moderní, libivá a moderní socialistická myšlenka. Jedním z propagujících argumentů byl, že zaručený příjem je humanistickou odpovědí na náš technologický pokrok. Nejblíže k realizaci se dostali ve Švýcarsku, Nizozemsku a Finsku. Ve dvou posledních zemích se jednalo o pilotní projekty, které však nepřinesly diskusi o dalším vývoji a širší realizaci.

Švýcarsko dokonce o zavedení zaručeného příjmu vyhlásilo v roce 2016 referendum. Proti bylo 77 procent voličů. Pokus proběhl i v USA.

Podle studie trvající tři roky lidé, kteří dostávali od státu měsíční částku 1000 dolarů, obvykle pracovali méně a více utráceli. Namísto očekávaného rozvoje osobního potenciálu a hledání naplňující práce docházelo spíše ke zvýšení konzumace.

Ono to může znít pro některé lákavě – minimální zaručený příjem pro každého. Ale on někdo musí ten příjem vytvořit, někdo musí ty hodnoty, produkty vyrobit, jinými slovy někdo to musí zaplatit.

Všechny tři příklady mají něco stejného či minimálně podobného. Pokud se něco stane mainstreamovou myšlenkou jen na základě trendu, módy nebo i příliš hlasitých zastánců a podporovatelů a pokud se to prezentuje jako jediné správné řešení odmítající jakékoliv racionální, analytické argumenty jako nepřátelské, staromódní a diskriminující – pak je nutné se ozývat, diskutovat, argumentovat a psát například články, jako je tato úvaha.

Autor je prezident Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

■ Motoristé

Petr Honzejek
petr.honzejek@hn.cz

O čem nás informuje Filip Turek vedle toho, že je namachrovaný hazardér

Je to vlastně úplně nový jev. Politik porušuje pravidla a ještě se tím chlubí. Filip Turek jezdí po české dálnici přes dvě stě kilometrů za hodinu, fotí se u toho, čímž páchá hned dva přestupky najednou. A když se na to přijde, nekaje se. Naopak tvrdí, že je to v pohodě a že by to tak vlastně mohl, ba měl dělat každý.

Můžeme se nad ním samozřejmě oprávněně pohoršit. To, co Turek dělá, je nebezpečné, nezodpovědné, odsouzeníhodné. Ale vedle toho není od věci pokusit se pochopit, co svým chováním vlastně šéfmotorista říká, na jakou strunu hraje a hlavně: kam to může vést.

To, co Turek porušováním předpisů dělá, není totiž jen trapné a nebezpečné machrování. Je to také symbolická politická deklarace. Deklarace odporu vůči současnému fungování naší společnosti. Ti hloupější z Turkových voličů ji pochopí zcela prvoplánově – v tom smyslu, že by bylo nejlepší všechno rozšvihat tak, jako Turek rozšvihává dopravní předpisy. S tím, že v nastalém chaosu to budou právě oni, kdo se dostanou nahoru a dosavadní elity se jim plazí u nohou.

Ti chytřejší pak mohou vnímat Turka za volantem jako zosobněný protest proti současnému přeregulovanému světu. Politik, který kašle úplně na všechno, pro ně může představovat vítanou odpověď na jejich pocit, že všude je až moc předpisů, zákazů a omezení.

Náš svět zatím stojí na tichém předpokladu, že se stačí řídit předpisy a bude se žít skvěle. A že když dosavadní předpisy nestačí, vymyslíme rychle předpisy nové. Lidé ovšem autonomii potřebují. Každý samozřejmě v jiné míře. To, že Turek získává nezanedbatelnou podporu, svědčí o tom, že se dostáváme na hranu únosnosti.

Turka tedy samozřejmě máme odsoudit jako nezodpovědného hazardéra. Ale zároveň bychom měli nastalou situaci, kdy mu dost lidí přitakává, vnímat jako blízký kontrolku. Neměli bychom automaticky přitakávat samopohybu přibývajících regulací, protože v mnoha lidech vyvolávají frustraci a odpor do takové míry, že jsou schopni nakonec přitakat jak individuálním, tak i politickým šílenostem.

■ Bydlení

Julie Hrstková
julie.hrstkova@hn.cz

Co je zapotřebí, aby u nás zpomalil růst cen bytů jako ve Finsku či Francii

Za dvacet let bude stát běžná garsonka v Praze klidně dvacet milionů korun. Odhady, jak se bude vyvíjet český trh nemovitostí, se zdají naprosto neuvěřitelné vzhledem k tomu, že už dnes je u nás dostupnost bydlení jedna z nejhorších v EU. A zdá se, že tento růst bude pokračovat i nadále.

Podle evropského statistického úřadu Eurostat vzrostly od roku 2010 do konce roku 2024 ceny nemovitostí v Česku o 142 procent. V Praze byl růst ještě rychlejší. Zdvojnásobení cen v dalších desetiletích není vůbec nereálné.

Česká republika v tom není sama – za stejné období stouply ceny nemovitostí v Maďarsku o 234 procent, v Estonsku o 228 procent, Litvě o 187 procent a Lotyšsku o 153 procent. A růst cen především ve východní části Evropy pokračuje. Jak ukazuje statistika Eurostatu, v posledním roce daleko rychleji než například v Německu, Francii či Rakousku.

Každá z těchto zemí má svůj důvod, proč ceny bytů a domů míří vzhůru raketovou rychlostí. Například Polsko, které v minulých letech stavělo s daleko větší intenzitou, než jaká je vidět na českých statistikách, vedlo donedávna žebříček nejrychlejšího růstu cen nemovitostí v unii kvůli své vládě a jejímu programu dotovaných hypoték pro začínající kupce. Ty zavedla bývalá polská vláda v polovině roku 2023, aby podpořila mladé rodiny, ale zatím se zdá, že nejvíc zabodovala v cenotvorbě.

V Bulharsku je za extrémně rychlým růstem cen nemovitostí jeho snaha o zavedení jednotné měny euro, kterým by se v této zemi mělo platit od ledna příštího roku. Tato situa-

ce připomíná začátek milénia v Česku, kde se vytvořila bublina na trhu nemovitostí kvůli vstupu do EU.

Společnou příčinou pro všechny uvedené země je nedostatečná nabídka nových nemovitostí. Starší byty se prodávají za ceny, které by při dostatečné nové výstavbě nebyly tak vysoké. Stejně jako v Praze i v jiných metropolitních brání nové výstavbě slabá politická vůle, nízká ochota uvolnit pozemky a hlavně vydávat stavební povolení.

Dalšími důvody jsou vyšší stavební náklady, drahé hypotéky, pokles výstavby v důsledku pandemie koronaviru, který omezil nabídku, a také rostoucí počet nákupů nemovitostí coby investice. Aktuální očekávaný pokles úrokových sazeb, ke kterému dochází v důsledku snížení inflačních tlaků, přinesl nový impulz, co se týká růstu cen, zatím ale neměl vliv na rychlost a náklady výstavby.

Rozdíl mezi prudce rostoucími cenami nemovitostí v zemích střední a východní Evropy vynikne i ve srovnání se zeměmi, kde naopak

ceny stagnují, nebo dokonce meziročně klesají. Dlouhodobými premianty jsou v tomto smyslu Řecko, Kypr, Itálie či Finsko, kde se dodnes ceny pohybují na úrovni roku 2010, nebo dokonce pod ní.

Důvody naznačuje popis situace ve Finsku: po celé zemi jsou prázdné nájemní nemovitosti. V helsinské metropolitní oblasti je zřetelný převis nabídky nad poptávkou. Francie pak nabízí další scénář potenciálního vývoje na trhu nemovitostí: prudce rostou rozdíly v cenách mezi velkými metropolemi, kde jsou ceny stále příliš vysoké, a středně velkými městy, která jsou často dostupnější. Rozdíly mezi regiony a sociálními kategoriemi se budou pravděpodobně dále prohlubovat. Tato situace zvyšuje sociální nerovnosti a vytváří rozdíly, které mají následně negativní vliv na celý trh nemovitostí.

Regionální nerovnosti rostou po celé Evropě – výjimkou není ani Česko. I tady platí, že sociálně zanedbané oblasti nabízejí výrazně levnější ceny nemovitostí.

Trh nemovitostí a jejich dostupnost je v centru pozornosti většiny evropských zemí. Recept je přitom jednoduchý – převis nabídky nad poptávkou s pomocí mohutné výstavby za dostupné ceny (což nemusí být nutně dotovaná výstavba). Sociální pokusy o přemístění obyvatel tam, kde je „levno“, nevedou k ničemu jinému než k vybydleným oblastem a k pokračujícímu převisu poptávky tam, kde je o bydlení zájem.

(Text je prodlouženou verzí komentáře pro ČRo Plus)

~
Regionální nerovnosti rostou v Evropě i u nás. Sociálně zanedbané oblasti nabízejí výrazně levnější ceny nemovitostí.

■ Fotokomentář

Putinova hra Okamžitě po skončení krátkého velikonočního příměří spustili Rusové další sérii silných dronových útoků na Ukrajinu. Opět na civilní cíle, opět s oběťmi na životech. Na snímku v úterý ráno záchranáři u jednoho ze zasažených obytných domů v Záporoží. Jen pár hodin po útocih oznámil Kreml, že se prezident Vladimir Putin „nebrání“ jednat s Ukrajinou o míru. Ukrajina by ale „musela nejprve odstranit právní překážky“. Jde o další podmínky, které naznačují, že Putinův režim nemá zájem na brzkém ukončení své války na Ukrajině.

Foto: Reuters

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

REDAKCE: 233 071 111
REDAKCE@HN.CZ
PŘEDPLATNÉ: 217 777 888
ADRESA: PORT 7,
POD DRÁHOU 1637/2,
HOLEŠOVICE,
170 00 PRAHA 7

Vydává Economia, a. s.,
IČO 28191226

- **Šéfredaktor**
Hospodářských novin
Jaroslav Mašek
 - **Zástupci šéfredaktora**
Milan Mikulka, Petr Honzejk,
Michaela Ryšavá
 - **Manažer redakce**
Martin Denemark
 - **Názory** Petr Honzejk
 - **Analitik HN** Martin Ehl
 - **Domáci** Michaela Ryšavá
 - **Zahraničí** Tomáš Procházka
 - **Ekonomika** Milan Mikulka
 - **Víkend** Tomáš Procházka
 - **PročNe** Gabriela Marešová
 - **Art Director** Jan Stejskal
 - **Zlom** Zdeněk Fried
 - **Vedoucí vizuálního oddělení** Matěj Slávik
 - **E-MAILY:**
jmeno.prijmeni@hn.cz
 - **PŘEDPLATNÉ**
tel.: 217 777 888,
predplatne@economia.cz
 - **INZERCE:**
inzerce@economia.cz
 - **PŘÍJEM INZERCE**
tel.: 233 073 169
- Hospodářské noviny používají
zpravodajství agentur
ČTK a Thomson Reuters.
- Tiskne:** Czech Print Center –
tiskárna Praha a Ostrava

Četnost vydání:
pondělí až pátek,
místo vydání Praha

Autorská práva vykonává
vydavatel. Jakékoli užití
části nebo celku, zejména
rozmnožování a šíření
jakýmkoli způsobem
(mechanickým nebo
elektronickým) i v jiném
než českém jazyce
bez písemného svolení
vydavatele je zakázáno

Jednotlivé složky HN jsou
samostatně neprodejné.

© 2025 Economia, a. s.
Ročník LXIX
Nevyžádané příspěvky
se nevracejí
MK ČR E 4689
Audit nákladu: ABC ČR.
Hospodářské noviny
ISSN 0862-9587 (Print)
Hospodářské noviny
ISSN 2787-950X (Online)
Internet www.hn.cz

Milan Mikulka
milan.mikulka@hn.cz

Několik tipů, jak si užít Expo a krásně ujetou Ósaku

Expo v Ósace je opravdu velkolepá akce. Organizátoři mají ambici během půl roku přilákat skoro 30 milionů návštěvníků. Já jsem v nejliberálnějším japonském městě strávil týden, a protože se na Expo, potažmo na dovolenou do Japonska chystá i nemálo Čechů, sepisuju své tipy a poznatky, které mohou pomoci hlavně těm, kteří v této zemi ještě nebyli.

Kombinace silně oslabeného jenu a řadu let klesajících nebo stagnujících cen způsobila, že Japonsko je pro českého turistu levnější než kdy jindy. Rozhodně neplatí, že je to extrémně drahé. Největší náklad jsou letenky, zpáteční do Ósaky se pohybuje kolem 20 tisíc. Lze sehnat v akcích zhruba za 14 tisíc, párkrát byla cena i nižší. Najíte se levněji (týká se hlavně sushi a ryb) nebo stejně draze jako v Česku. Elektronika, oblečení a suvenýry jsou levnější. Navíc u většiny nákupů můžete dostat zpět deseti-procentní daň.

Problém v případě návštěvy Japonska je, že zážitky z něj jsou docela těžko přenositelné na někoho, kdo v zemi nebyl. Region, ve kterém leží Ósaka, se jmenuje Kansai, ale další japonský název je Kinki. A kdybych to měl shrnout, Ósaka je rozhodně „kinky“, tedy v angličtině ujetá/perverzní. Já bych ji nazval krásně ujetou. Ale k tomu se dostaneme až trochu později.

Tady jsou moje základní tipy:

Na Expo jeden den nestačí

Na samotné Expo je potřeba víc dnů. Jeden den vystačí na prohlídku pavilonů zvenku, rozhodně doporučuji se projít po dřevěné, víc než dva kilometry dlouhé „hradbě“ okolo výstaviště. Večer pak nevynechejte vodní a dronovou show, z terasy českého pavilonu je asi nejlepší výhled. Česká dřevostavba v Japonsku vzbuzuje svou mimořádností pozornost, zajímavých pavilonů lze najít rozhodně dvouciferné číslo. Za mě velmi povedené pavilony mají Nizozemsko, arabské země či domácí Japonsko. Nejvíc času zabírá čekání ve frontách na prohlídku pavilonů, u japonského může trvat i několik hodin. Určitě se vyplatí přihlásit se do loterie o vstupy do konkrétních pavilonů bez čekání. Zajímavé jsou i tematické budovy, které na výstavišti jsou vedle těch národních. Jako například Next Future zaměřená na hi-tech technologie. Navíc před budovou stojí velký bojový robot gundam, což je ideální místo pro selfie. Zároveň jeho stavebnici lze koupit jako suvenýr (vstupní úroveň za 200 korun, vyšší za 600 korun; ve městě byl prodej limitovaný jedním kusem na osobu a vyšší řada už byla vyprodána, na letišti ji bylo ještě možné sehnat, dokonce bez omezení).

Na Expo se chystá řada zástupců českých firem, jejich motivaci lze rozřadit do tří skupin. Ta první má japonské majitele, a tak je pro ně přítomnost na „domácí“ půdě důležitá. Do ní patří třeba Plzeňský Prazdroj (vlastníkem Asahi), sklářský koncern AGC (člen složitého konglomerátu Mitsubishi) nebo výrobce interkomů 2N (Canon). Minimálně Prazdroj a 2N ale spadají i do druhé kategorie, a to hledání nových exportních zakázek. Tady chtějí být aktivní hlavně výrobci průmyslové optiky, firmy z oblasti IT bezpečnosti, ale třeba i dřevozpracující firmy. Nejpočetnější skupinou jsou firmy, které jedou do Japonska hledat inovace a know-how: třeba jak a z čeho japonské firmy staví, ať už z pohledu materiálů, životního prostředí, nebo živelních pohrom. To je příklad developera CTP,

stavebního holdingu Purposia nebo Třineckých železáren.

Kartu s sebou

V Ósace jde většinou platit bezkontaktně, v některých obchodech, hlavně kvůli vracení 10procentní daně, je potřeba fyzická platební karta. Jen párkrát se mi stalo, že obchodník bral jen hotovost. Ale je dobré ji mít u sebe taky.

Jízdenka v mobilu

Pokud máte iPhone, rozhodně mějte jízdenku v mobilu. Není potřeba stahovat aplikaci, je zabudovaná v peněžence. Platby „nejaponskými“ telefony s Androidem nefungují, takže v tomto případě přikládejte k turniketu platební kartu. S papírovými jízdenkami zešílíte a hlavně ztratíte hromadu času. Železnici a metro v Ósace totiž provozuje hned několik různých soukro-

Brno nebo Leeds). Takže pokud řeknete být jen jediné slovíčko z jejich „hantecu“, velmi, ale opravdu velmi to ocení. Až budete mít pocit, že jste řekli něco rozhodně jiného než „děkuji“.

Abyste trochu víc pochopili Ósaku, podívejte se, třeba při cestě letadlem, na dva dokumenty – na Netflixu Street Food Asia a díl z Ósaky, na Amazonu pak cestopis Jamese Maye, jednoho ze tří hlavních protagonistů Top Gearu a Grand Tour.

Kuchyně Japonska

Ósaka je japonským centrem street foodu a japonské kuchyně. Určitě vyzkoušejte místní speciality okonomiyaki (zelná placka, taková japonská pizza), takoyaki (kuličky plněné chobotnicí), moči (sladké rýžové koláčky) či taiyaki (něco jako vafle ve tvaru rybičky plněná sladkými fazolemi, bramborami nebo vanilkou).

Velký bojový robot gundam, ideální místo pro selfie.

Foto: Reuters

mých společností a opravdu nechcete zjišťovat, u které společnosti si máte zrovna kupovat jízdenku.

Angličtina

Japonci anglicky příliš neumí, ale ve výsledku se nějak vždy dá domluvit.

Okini

Naučte se pár základních japonských slov. Stačí koničiva (dobrý den), sumimasen (prosím), arigatō gozajmas (velmi děkuji). Ale nejvíc si místní získáte, když jim řeknete okini – znamená to v místním dialektu „děkuji“. Obyvatelé Ósaky jsou na své město hodně hrdí. Je jiné, oni sami jej eufemisticky označují za specifické. V překladu to znamená, že ostatní japonská města jí pohrdají nebo si z ní utahují (takže něco jako

A samozřejmě jakékoliv sushi, nejčastěji sashimi, tedy kousky syrového rybiho masa bez rýže. Jen pozor, docela časté v Ósace je kuřecí sashimi. To jsem si já jíst netroufl, ale pak jsem do sebe naházel půl kila syrových ryb. Jídlo je lepší a levnější než v Česku, najdete sushi set za 100 korun, running sushi vyšel na 350 korun na osobu. Asi není třeba dodávat, že kvalitativně o několik levelů lepší než u nás. V obchodech je pak populární vajíčkový sendvič nebo onigiri (rýžový trojúhelník v mořské řase, který je plněný rybou a majonézou), který vyjde v přepočtu na 30 korun. Pítí je nejpohodlnější kupovat ve všudypřítomných automatech.

Odpadky s sebou

Na ulicích téměř nenajdete odpadkové koše. Jedno z odůvodnění je, že jsou vhodným mís-

tem pro umístění bomby. Přesto poházené odpadky nikde nenajdete, Japonci je nosí spořádaně u sebe a vyhodí je doma.

Zajděte na sport

Doporučuji navštívit baseballový, fotbalový nebo ragbyový zápas. V mém termínu se v Ósace hrál fotbal, tak jsem zamířil na mač Gamba Ósaka (majitelem Panasonic) vs. Nagoja Grampus (vlastní Toyota). A nelituji. Samotný zápas byl sice asi na úrovni Bohemians – Karviná, ale 30 tisíc lidí na moderním stadionu dokáže z nepříliš kvalitní kopané udělat dobrý zážitek. Díky rychlovlakům na venkovní zápasy jezdí i velké množství fanoušků hostů. A zažijete věci, které v Evropě ne: cesta na stadion monorailem; žádné kontroly při vstupu na stadion, takže japonští fanoušci s sebou měli třeba i půlmetrové objektivy ke svým Canonům a Nikonům; replika domácího dresu v přepočtu za 800 korun v oficiálním fanshopu; pivo Asahi z „čepovacího batohu“; kotle obou klubů, které jsou plné transparentů v italštině a po celý zápas zpívají chorea inspirovaná italskými. Na zápase „Nerazzurri“ proti „Giallorossi“ jsem si místy připadal jak na Inter Milán vs. AS Řím. Ještě jedna věc, kterou zažijete jen v Japonsku: o poločase fanoušci před pánskými záchody vytvoří disciplinovaného jednořadého hada, kde poslední v řadě zvedne ruku, aby ostatní věděli, kam se zařadit.

Vlaky

Bez železnice by japonská doprava naprosto zkolabovala. Jedním z důsledků všudypřítomných vlaků je i to, že Japonci jsou ještě větší šotouši než Češi. Narazil jsem na starší paní z Ósaky, která s manželem už dvakrát navštívila muzeum Českých drah v Lužné u Rakovníka. A nadšeně mi ukazovala jízdenky z Dejvic právě do Lužné i fotky všech pražských větších nádraží.

Vy každopádně po Ósace a okolí cestujte vlakem, například do parku Nara. Tam navštívte staré chrámy kdysi císařského sídla, udělejte si výlet do Kjóta a šinkanzenem třeba do Hirošimy.

A rozhodně při nástupu a výstupu dodržujte na zemi značky pro fronty a nepředbíhejte se, nebuďte ve vlaku hlasití a ideálně nefotěte.

Nákupy

Další zážitek, který si nenechte ujít, je nakupování. V Ósace, hlavně ve čtvrtích Dotonbori, Šinsaibaši, Nipponbaši a Šinsekai, seženete prakticky všechno: od oblečení přes elektroniku po prodejny zaměřené na pokémony, roboty gundamy, počítačový hardware, včetně grafických karet, které v Česku neseženete, sběratelské kartičky až po několikapatrové prodejny DVD s hentai pornem nebo použitým spodním prádlem. To vše vedle sebe.

Určitě bych nevynechal Don Quijote, tj. obrovské obchody s tučňákem v logu. Je to sice „hrabárna“, ale na takové nakupování nezapomenete, v dobrém i špatném. A opět příklad, který zažijete asi jen v Japonsku: vedle sebe prodávají dětské hračky a ve vedlejším regálu, nikterak odděleném, anální nafukovací panny a další sexuální pomůcky nebo „spodní prádlo z bonbonů“. A vedle zase modely autíček a vláček. Jak mi bylo vysvětleno, název oddělení „Toys“ znamená všechny toys, nikoliv jen dětské hračky, jak jsme zvyklí. Prostě „kinky Ósaka“, kterou stojí za to navštívit.